

RAPORT Z WIZYTACJI (ocena programowa)

dokonanej w dniach 19-20 października 2014 roku na kierunku *zarządzanie* prowadzonym w ramach obszaru nauk społecznych na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia realizowanych w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych o profilu praktycznym w Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Łucja Tomaszewicz – członek PKA

członkowie:

- prof. dr hab. Danuta Strahl – członek PKA
- prof. dr hab. Anna Czubała – ekspert PKA
- mgr Grzegorz Kołodziej – ekspert PKA – ekspert ds. formalno-prawnych
- Wiktor Kordyś – ekspert PKA – przedstawiciel Parlamentu Studentów RP

Krótką informacja o wizytacji

Wizytacja kierunku *zarządzanie* prowadzonego na Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu, odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonego przez Komisję na rok akademicki 2014/2015. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz pierwszy.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytacja została poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych wraz z ich recenzjami, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku.

Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy ZO PKA.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji

Kryterium 1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę.

1.1).

Wydział Zamiejscowy w Chorzowie WSB w Poznaniu otrzymał uprawnienia do prowadzenia studiów pierwszego stopnia na kierunku *zarządzanie* Decyzją Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego nr MNISW-DNS-WUN-6021-6771-2/EK/10 z dnia 17 marca 2010 roku. Następnie Decyzją nr MNiSW-DKN.ZNU.6022.189.1.2013.AN z dnia 7 lipca 2010 roku, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego nadał Wydziałowi Zamiejscowemu w Chorzowie WSB w Poznaniu uprawnienia do prowadzenia studiów drugiego stopnia o profilu praktycznym na kierunku *zarządzanie*.

Uczelnia przyjęła strategię rozwoju Uchwałą Konwentu WSB w Poznaniu z dnia 29 listopada 2013 r. w sprawie uchwalenia Strategii Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu do roku 2016. W przytoczonej Uchwale określono również misję Uczelni.

Częścią integralną strategii WSB w Poznaniu stanowi Strategia Rozwoju Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie. Misja i Strategia Rozwoju Uczelni oraz Wydziału została przyjęta zgodnie z przepisami wewnętrznymi Uczelni. Tryb przyjęcia Strategii Rozwoju spełnia również wymogi określone w art. 66 ust. 1a oraz art. 70 ust. 1 ustawy.

Strategia WSB w Poznaniu ma rozbudowaną strukturę, która odpowiada standardom przyjętym dla tego typu dokumentów w sektorze szkół wyższych. Została opracowana przy zastosowaniu metody Balanced Scorecard, a obejmuje kolejno następujące części.:

- I. Preambułę,
- II. Strategię Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu,
- III. Strategię ogólnouczelnianą i strategię Wydziałów,
- IV. Strategię Wydziału Finansów i Bankowości w Poznaniu,
- V. Strategię Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie,
- VI. Strategię Wydziału Ekonomicznego w Szczecinie.

Strategia ogólnouczelniana określa główne cele strategiczne dla całej organizacji oraz cele strategiczne dla wchodzących w jej skład jednostek podstawowych. Strategie poszczególnych Wydziałów ustalają, odpowiadające ich specyfice, sposoby osiągnięcia przypisanych im celów, z zachowaniem niezbędnej w organizacji spójności.

Misja WSB będąca misją zarówno Uczelni, jak i jej Wydziałów charakteryzuje sens istnienia tego podmiotu na rynku edukacyjnym. Misja wyjaśnia studentom, pracownikom i otoczeniu zewnętrznemu najistotniejsze elementy tożsamości Uczelni. Jej istotę wyraża hasło: **„Partnerzy w rozwoju kariery zawodowej”**.

Ocena tak sformułowanej misji wypada pozytywnie. Określa ona wartości stanowiące istotę funkcjonowania Szkoły. Opisując zasięg jej działalności, ofertę dydaktyczną i jej adresatów, wskazując na priorytety i wartości tych, którzy podejmują decyzje wyczerpuje wszystkie istotne cechy przypisywane misji każdej instytucji.

Strategia Rozwoju WSB, obejmuje, oprócz omówionej wyżej misji także cel nadrzędny strategii, wizję Uczelni, jej interesariuszy, najważniejsze ilościowe cele strategiczne dla całej WSB, najważniejsze cele strategiczne dla Wydziałów oraz zakres i mierniki strategii. Na zakres i mierniki strategii składają się poszerzenie profilu, nowoczesne produkty dydaktyczne, nowe obszary działalności, kadra dydaktyczna, akademickość, efektywne procesy wewnętrzne, *zarządzanie* relacjami z klientem przy wykorzystaniu technologii informatycznych oraz politykę marki.

Oceniając strukturę Strategii WSB w Poznaniu należy podkreślić jej właściwą budowę. Jest ona swoistym drzewem celów, które opisuje cele rozpoczynając od deklaracji ujętej w misji, poprzez cele strategiczne dla całej Uczelni, cele Wydziałów, a na zakresach i miernikach kończąc. Wszystkie cele tworzące to drzewo zachowują wewnętrzną spójność.

W tym dendrogramie swoje istotne miejsce mają cele składające się na koncepcję kształcenia. W sposób najogólniejszy wyraża ją, jeden ze strategicznych priorytetów ewolucji WSB, którym jest rozwój obszarów kształcenia obejmujący kierunki z profili nauk ekonomiczno-prawnych, społeczno-humanistycznych, technicznych oraz nauk o zdrowiu .

Za kluczowe cele strategiczne opisane za pomocą odpowiednich mierników Uczelnia uznaje następujące:

- liczbę studentów studiów wyższych i słuchaczy studiów podyplomowych,
- liczbę uprawnień,
- pozyskane fundusze zewnętrzne,
- pozycje w rankingach.

Analiza celów strategicznych Uczelni upoważnia do stwierdzenia, że nie dotyczą one wprost kształcenia, jako podstawowej funkcji szkoły wyższej. Są bliższe celom operacyjnym ze względu na ich stopień uszczegółowienia. Wszystkie one jednak, co wynika także z ich opisu słownego, odnoszą się do podstawowej aktywności Szkoły, którą jest kształcenie i wszystkie one składają się na przyjętą do realizacji w przyszłości koncepcję kształcenia.

Częścią integralną strategii WSB w Poznaniu stanowi Strategia Rozwoju Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie. Misja i Strategia Rozwoju Uczelni oraz Wydziału została przyjęta

zgodnie z przepisami wewnętrznymi Uczelni. Tryb przyjęcia Strategii Rozwoju spełnia również wymogi określone w art. 66 ust. 1a oraz art. 70 ust. 1 ustawy. Podobnie jak strategia dla całej Uczelni, strategia WZ w Chorzowie podzielona jest na poszczególne obszary takie jak: poszerzenie profilu, nowoczesne produkty dydaktyczne, nowe obszary działalności oraz kadra dydaktyczna,

Istotnym założeniem dla strategii rozwoju profilu i produktów dydaktycznych jest jej spójność z wizją rozwoju i sytuacją społeczno-gospodarczą województwa śląskiego (Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”), która przewiduje, że w 2020 roku województwo będzie posiadało dobrze rozwinięty system szkolnictwa na wszystkich poziomach a jego mieszkańców będzie cechowała przedsiębiorczość i wysokie kompetencje.

Każdorazowo w procesie podejmowania decyzji o rozwijaniu oferty o nowy kierunek brane są pod uwagę potrzeby lokalnego rynku pracy, wskaźniki zatrudnienia absolwentów na bliższych i dalszych rynkach pracy oraz opinie pracodawców.

W latach 2013-2016 Wydział Zamiejscowy w Chorzowie planuje rozwijać swój profil o kierunki studiów I i II stopnia z obszaru nauk społeczno-humanistycznych, nauk technicznych oraz nauk o zdrowiu i urodzie.

Podsumowując można stwierdzić, że strategia WSB w Poznaniu oraz strategia Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie tworzą dobrą podstawę dla rozwoju opisanej w strategiach koncepcji kształcenia. Jej uszczegółowienie poprzez wskazanie długofalowych zamierzeń zawartych w celach strategicznych oraz zakresach działalności jest w pełni satysfakcjonujące.

Oceniając spójność koncepcji kształcenia na wizytowanym kierunku ze strategią Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu oraz Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie należy stwierdzić jej zgodność zarówno z misją, jak i celami wskazanymi w strategii Szkoły i Wydziału. W koncepcji kształcenia kładzie się nacisk na kształcenie zarówno podczas studiów, jak i w ramach kształcenia ustawicznego zapewniającego właściwy rozwój kadry zawodowej.

Zarówno na studiach I, jak i II stopnia zachowana została koncepcja oparta na rozwoju treści od zagadnień ogólnych i teoretycznych do coraz bardziej szczegółowych i praktycznych. Większy niż dotychczas nacisk jest kładziony na samodzielną pracę studenta (w formie projektów, referatów, *case studies*). Dla zapewnienia realizacji takich samych efektów kształcenia na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, na obu systemach studiów zrównano godzinowy wymiar przedmiotów o charakterze podstawowym i kierunkowym, a także specjalnościowych.

Koncepcja kształcenia na wizytowanym kierunku jest realizacją praktycznego i przyjaznego kształcenia zapisaną w misji i wizji rozwoju Uczelni. Atrybutami marki Uczelni są praktyczność i przyjazność. Oba te atrybuty leżą u podstaw przedstawionej koncepcji kształcenia na wizytowanym kierunku. Przede wszystkim kierunek ma profil praktyczny, którego rozwiązania programowe powstały we współpracy z przedstawicielami rynku pracy (por. niżej). Także analiza form kształcenia pozwala stwierdzić, że są one przyjazne dla studenta i mobilizujące (analizy przypadku, prace projektowe), pozwalające na kształcenie nie tylko wiedzy i umiejętności ale także kompetencji społecznych poprzez rozwiązywanie problemów w grupach. Takie formy znajdują się praktycznie w każdym sylabusie przedmiotu. Praktyczność kształcenia jest cechą wyróżniającą grupę Szkół Bankowych. A zatem koncepcja kształcenia na wizytowanym kierunku zakłada znaczący udział praktyków w procesie kształcenia - wykładowcy stali i wizytujący, wizyty studialne w przedsiębiorstwach i znaczący udział zajęć zbliżonych do rzeczywistych.

Reasumując ten wątek rozważań należy stwierdzić, że praktyczny i przyjazny wymiar studiów na kierunku *zarządzanie* na Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie przejawia się w (por. Raport Samooceny, s. 3):

- udziale praktyków w procesie kształcenia,
- wykorzystaniu nowoczesnych formy prezentacji zajęć dydaktycznych (przy użyciu narzędzi audiowizualnych),
- wykorzystaniu e-learningu, e-serwisów i e-sylabusów,
- aktywizacji studentów poprzez stosowanie interaktywnych i aktywizujących metod nauczania,
- wskazywaniu praktycznego wymiaru wykorzystania omawianych zagadnień teoretycznych poprzez stosowanie analizy studium przypadku,

- wizytach studyjnych w wybranych przedsiębiorstwach (np. symulacje etc.),
- organizacji bezpłatnych, dodatkowych form kształcenia i doksztalcania, których celem jest aktywizacja zawodowa, pomoc studentom i absolwentom w wejściu na rynek pracy (np. przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej, Assessment Center), rozwój osobisty (np. trening kreatywności, pamięci, mindmapping, motywacja, techniki nauki), rozwój kompetencji miękkich (np. negocjacje, komunikacja, praca w grupie, budowanie zespołu itp.) czy przygotowywanie praktycznych projektów zespołowych,
- organizacji kursów przygotowawczych i egzaminów na certyfikaty zawodowe (BEC, EBCL, ECDL),
- możliwości uczestniczenia w płatnych stażach, organizowanych przez Biuro Karier i Praktyk w ramach 3 projektów finansowanych z UE EFS,
- organizacji przez Biuro Karier i Praktyk procesów coachingowych dla studentów w zakresie wyznaczania celu życiowego i sposobów jego osiągnięcia, uczenia się stosowania narzędzi wewnętrznego rozwoju a także doradztwa zawodowego i organizacji Targów Kariery.

Głębokie analizy rynku pracy jakie od wielu lat prowadzi Uczelnia, przede wszystkim w ramach Badania Atrybutów Marki, pozwalają na poszukiwanie atrakcyjnych a jednocześnie dopasowanych do potrzeb rynku pracy ofert, zwłaszcza specjalnościowych. Dopasowanie do potrzeb rynku pracy pozostaje jednak celem nadrzędnym. W zakresie wizytowanego kierunku oferta specjalnościowa obejmuje 10 specjalności w tym takie jak: Media społecznościowe w biznesie, Strategie i techniki sprzedaży, czy International business – w zakresie studiów I stopnia, zaś w zakresie studiów II stopnia takie, jak *Zarządzanie bezpieczeństwem*, *Zarządzanie w służbie zdrowia*.

Nowością atrakcyjną dla studentów II stopnia jest możliwość realizowania w ramach 2 roku studiów (czyli w czasie przewidzianym na przedmioty specjalnościowe) programu studiów podyplomowych. Kierunki studiów podyplomowych zostały dopasowane do specjalności, przez co osoby wybierające taką formę realizują zbliżony materiał do tych studentów, którzy na II roku kształcą się według tradycyjnej ścieżki.

Wydział Zamiejscowy w Chorzowie, zgodnie ze Strategią, planuje wprowadzić do oferty produkty innowacyjne uwzględniające pomiar efektów kształcenia, współpracę z biznesem oraz rozwój kompetencji na różnych szczeblach kształcenia np. alianse ze szkołami średnimi, dedykowane produkty, wydłużone i skrócone ścieżki studiowania, produkty elitarne typu executive education, czy zamknięte programy dla pracodawców.

1.2).

Udział poszczególnych grup interesariuszy wewnętrznych w zapewnieniu odpowiednich treści i form kształcenia, składających się na koncepcję kształcenia praktycznego i przyjaznego dla studentów, obejmował:

- założyciela,
- organy statutowe (Konwent, Senat, Rada Wydziału) i polegał na podejmowaniu stosownych uchwał,
- kadre naukowo-dydaktyczna i sprowadzał się do jej udziału w ciałach statutowych i zespołach programowych, współpracujących z menedżerami kierunku,
- studentów, którzy brali udział w ciałach statutowych Uczelni oraz dokonywali oceny zajęć dydaktycznych.

Decyzję o uruchomieniu (lub zamknięciu) kierunku i specjalności podejmuje Konwent Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu, po uzyskaniu opinii Senatu (kierunek) i Rady Wydziału (specjalność). Konwent uchwała też efekty kształcenia przyjęte dla kierunku (oddzielnie studia pierwszego i drugiego stopnia). Senat Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu opiniuje efekty kształcenia i propozycje uruchomienia kierunku. Rady Wydziałów uchwalają plany studiów i programy nauczania. W każdym z tych ciał uczestniczą studenci.

Studenci kierunku *zarządzanie* Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia swojego kierunku przede wszystkim poprzez udział w posiedzeniach Rady Wydziału. Jednakże liczba studentów w Radzie Wydziału nie jest zgodna z art.

61 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o Szkolnictwie Wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.), zwanej dalej ustawą, i wynosi 18,5% składu organu, przy wymaganym poziomie 20%. W skład dwudziestosiedmioosobowej Rady Wydziału wchodzi pięciu studentów, którzy są członkami samorządu studenckiego i reprezentują m.in. kierunek *zarządzanie*. W tym zakresie rekomendowane jest podniesienie liczby miejsc w Radzie Wydziału przeznaczonych dla studentów.

Przedstawiciel Samorządu studenckiego uczestniczy także w pracach Komisji ds. jakości wizytowanego Wydziału, w ramach której opracowywane są kwestie dotyczące Badań Atrybutów Marki, a także kwestie związane z różnymi aspektami procesu ewaluacji zajęć dydaktycznych mające ostatecznie wpływ na ustalenie koncepcji kształcenia.

Studenci zrzeszeni w Samorządzie studenckim zapewnili podczas spotkania z ZO PKA, że bieżąca współpraca z Władzami Wydziału i Uczelni jest bardzo dobra i oprócz uczestnictwa w formalnych organach oraz komisjach, studenci mają bieżący kontakt zwłaszcza z Prodziekan ds. studenckich, w której kompetencjach leży stymulowanie działalności organizacji studenckich.

Podsumowując należy stwierdzić, że w zakresie profilu, efektów i celów kształcenia, studenci uczestniczący w określaniu koncepcji kształcenia wykazują swój udział, m.in. poprzez konsultacje z władzami Wydziału i Uczelni zagadnień organizacyjnych związanych z procesem dydaktycznym.

Na Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie powołano w roku akademickim 2013/14, podobnie jak w całym konsorcjum Szkół Bankowych, nową strukturę zarządzania dydaktyką, w której istotną rolę pełnią menedżerowie kierunków. Menedżer kierunku jest osobą, która jest specjalistą z zakresu kierunku studiów. Kieruje on zakładem dydaktycznym. Do jego zadań należą kwestie związane z kształtowaniem koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, jej modyfikacji i rozwoju, opracowaniem programów oraz doбором prowadzących zajęcia, a także zapewnienie jakości nauczania na kierunku.

Menedżer kierunku uaktualnia listę przedmiotów i treści programowych, ze szczególnym uwzględnieniem zawartych w nim efektów kształcenia. Ma on do pomocy Radę Programowe złożone ze specjalistów z danego obszaru kształcenia, które powołuje Rada Wydziału. Zadaniem rady jest przygotowanie (lub zmiana) programu studiów. Menedżer kierunku wskazuje i ustala z Dziekanem koordynatorów przedmiotów, którzy opracowują programy przedmiotów.

Udział wszystkich interesariuszy wewnętrznych w procesie określania koncepcji kształcenia na wizytowanym kierunku należy określić jako bardzo satysfakcjonujący. Stosowane na Wydziale nowatorskie rozwiązania organizacyjne, (w tym powołanie menedżerów kierunków), pozwalają na wykorzystanie pełnego potencjału wszystkich interesariuszy wewnętrznych przy realizacji koncepcji kształcenia, a w ramach niej prowadzenia takiego profilu kształcenia i osiąganie celów i efektów, które odpowiadają zarówno potrzebom otoczenia, ale także perspektywom rozwoju kierunku zawartych w Strategii Wydziału.

Interesariusze zewnętrzni to przede wszystkim pracodawcy skupieni wokół Programu Partnerstwa Biznesowego i Rady Biznesu składają się z Partnerów Biznesowych Wydziału. Wszyscy oni w sposób konstruktywny wpływają na koncepcję kierunku i perspektywy jego rozwoju. Program Partnerstwa Biznesowego zakłada ścisłą współpracę z pracodawcami. Program określa również zakres współpracy między partnerami (Uczelnią a otoczeniem biznesowym) w obszarze kształcenia i badań naukowych. Daje także możliwość uczestniczenia przez studentów w stażach, wizytach studyjnych, spotkaniach z pracodawcą, szkoleniach prowadzonych przez praktyków rynku. W programie tym uczestniczą, jako interesariusze zewnętrzni przedstawiciele m.in.: Business Consulting, Górnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego, Instytut Gospodarki Nieruchomościami, Kompanie Węglowe, Poczta Polska, Regionalna Izba Gospodarcza, SMG KRC Human Resources.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego - ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1.1) **Koncepcja kształcenia na kierunku *zarządzanie* Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie w pełni wpisuje się w misję i strategię rozwoju Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu oraz strategię Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie. Koncepcja kształcenia na wizytowanym kierunku jest realizacją praktycznego i przyjaznego kształcenia zapisaną w misji i wizji rozwoju Uczelni. Określone w strategii cele potwierdzają rangę, jaką Uczelnia zamierza przykładać w przyszłości do sfery kształcenia praktycznego. Analiza i ocena koncepcji kształcenia pozwala na stwierdzenie, że kierunek ma wyraźnie określoną tożsamość i charakteryzuje się różnorodnością oferty specjalnościowej.**

1.2) **Kadra akademicka, studenci oraz przedstawiciele rynku pracy, uczestniczą w budowaniu koncepcji kształcenia kierunku *zarządzanie* i jego perspektyw rozwojowych. Studenci uczestniczą w określaniu koncepcji kształcenia przede wszystkim poprzez udział w posiedzeniach Rady Wydziału, która stanowi centralny organ kolegialny jednostki oraz w Komisji ds. zapewnienia jakości kształcenia. Podczas wizytacji Uczelnia przedstawiła dokumentację dotyczącą współpracy z interesariuszami wewnętrznymi, a przede wszystkim zewnętrznymi, w tym opinie i rekomendacje dotyczące koncepcji kształcenia na wizytowanym kierunku. Udział interesariuszy zewnętrznych w procesie ustalania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku, poziomie i profilu studiów, w tym określenia celów i efektów kształcenia oraz perspektyw rozwoju należy uznać za wysoki. Studenci uczestniczą w określaniu koncepcji kształcenia poprzez udział w posiedzeniach Rady Wydziału, która stanowi centralny organ kolegialny jednostki oraz w komisji ds. zapewnienia jakości kształcenia. Udział studentów w Radzie Wydziału nie spełnia wymogów ustawowych.**

Kryterium 2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

2.1)

Uchwałą nr 36/2011/2012 Senat pozytywnie zaopiniował efekty kształcenia dla realizowanych w Wyższej Szkole Bankowej w Poznaniu kierunków studiów. Następnie Uchwałą nr 98/2012 z dnia 20 lipca 2012 roku Konwent Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu, na podstawie przedłożonych projektów zaopiniowanych przez Senat, określił efekty kształcenia dla kierunku *zarządzanie*, stanowiące załącznik nr 1 do ww. Uchwały.

Uczelnia przyporządkowała kierunek studiów *zarządzanie* do obszaru kształcenia w zakresie nauk społecznych określając jego profil jako praktyczny. Wskazano iż efekty kształcenia mieszczą się w dziedzinie nauk ekonomicznych w takich dyscyplinach naukowych jak nauki o zarządzaniu oraz ekonomia. Dla studiów I stopnia określono 20 efektów w zakresie wiedzy, 22 efekty w zakresie umiejętności oraz osiem w zakresie kompetencji. Efekty te zgodnie z zasadami wyznaczonymi przez Krajowe Ramy Kwalifikacji zostały przyporządkowane do odpowiednich efektów określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 roku dla obszaru kształcenia w zakresie nauk społecznych dla profilu praktycznego. Analiza opisu kierunkowych efektów kształcenia pozwala uznać, iż wpisują się one wyraźnie w dyscyplinę nauki o zarządzaniu, a także w niektórych efektach w dyscyplinę ekonomia, jak np. *„Identyfikuje relacje między podmiotami gospodarczymi a innymi instytucjami społecznymi tworzącymi ich otoczenie w skali krajowej i międzynarodowej „Efekty dobrze wyznaczają tożsamość kierunku zarządzanie zachowując jego wieloletnie tradycje dydaktyczne wyznaczone między innymi standardami kształcenia.. Opis efektów w zakresie umiejętności i kompetencji wyznacza jego profil praktyczny. Jak np. efekty: Posiada umiejętność zastosowania odpowiednich metod i narzędzi analitycznych oraz systemów informatycznych wspomagających procesy podejmowania decyzji; Posiada umiejętność efektywnego zarządzania zasobami organizacji na poziomie operacyjnym i taktycznym lub K_K01 jest zdolny do kierowania i pracy w zespole. Efekty obszarowe sa*

realizowane na ogół przez kilka efektów kierunkowych. Efekty przedmiotowe rozwijają i uszczegóławiają efekty kierunkowe, są dobrze osadzone we wskazanych dyscyplinach naukowych jak i pokrewnych a wspomagających jak np. prawo. W kartach przedmiotu wskazano szczegółowe przyporządkowania efektów przedmiotowych do kierunkowych oraz obszarowych w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Przyporządkowania są właściwe.

Dla studiów II stopnia określono 17 efektów w zakresie wiedzy, 20 w zakresie umiejętności, 8 w zakresie kompetencji społecznych. Efekty dotyczące umiejętności wskazują na praktyczny profil kierunku. Analiza efektów kształcenia potwierdza ich osadzenie w dyscyplinie nauki o zarządzaniu a także ekonomii. Efekty te przyporządkowano właściwie do wszystkich efektów obszarowych z zakresu nauk społecznych określonych dla profilu praktycznego. Każdy efekt obszarowy jest reprezentowany przez jeden lub kilka efektów kierunkowych. Efekty przedmiotowe mieszczą się we wskazanych dyscyplinach nauki jak i pokrewnych, np. prawo tj. *Zna przepisy prawa w tym dyrektywy i rozporządzenia UE regulujące funkcjonowanie podmiotów gospodarczych oraz przepływu towarów usług i ludzi na rynku europejskim.*

Dokonując porównania opisu efektów kształcenia na poziomie studiów I i II stopnia można zaobserwować akcentowanie na studiach II stopnia w zakresie wiedzy aspektów metodologicznych, jak np. efekt K_W 10 „*zna podstawy metodologii badań naukowych i zasady tworzenia instrumentów badawczych w zakresie metod ekonomicznych*”, lub K_W 02 „*Zna metodykę projektowania struktur organizacyjnych oraz implementacji ich wzorców*”, podczas gdy na studiach I stopnia efekty akcentują wiedzę z zakresu podstawowych relacji zachodzących między strukturami organizacyjnymi czy też między strukturami a otoczeniem. W zakresie umiejętności podkreśla się umiejętność analizy złożonych procesów, tworzenie innowacyjnych rozwiązań, umiejętność opracowywania określonych koncepcji zarządzania zmianami itp. podczas gdy na studiach I stopnia zakłada się umiejętność wykorzystywania i wdrażania odpowiednich metod i narzędzi, w tym informatycznych do analizowania i rozwiązywania konkretnych problemów. Zatem zakładane efekty dobrze różnicują poziom kształcenia. Zespół oceniający stwierdza, że określone efekty kształcenia dla kierunku *zarządzanie* dla studiów I i II stopnia są zgodne z zasadami ujętymi przez Krajowe Ramy Kwalifikacji. Opracowane efekty kształcenia zostały poddane procesowi konsultacji i uwzględniono w nich opinie przedstawicieli pracodawców w tym powołanej Radą Biznesu działającej przy dziekanie Wydziału. Efekty te wpisują się w oczekiwania rynku pracy dobrze określając specyfikę studiów I i II stopnia.

Wydział Zamiejscowy w Chorzowie Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu od wielu lat, zgodnie z misją Uczelni współpracuje z przedstawicielami rynku pracy, w tym, jak wspomniano, w określaniu efektów kształcenia. Analiza przedmiotowych efektów kształcenia szczegółowo przedstawionych w kartach przedmiotu pozwala stwierdzić, iż współpraca z Radą Biznesu działającą przy Dziekanie Wydziału przyniosła oczekiwane rezultaty. Do efektów kształcenia wprowadzono sugerowane przez pracodawców umiejętności pracy w grupie, pracy zespołowej, umiejętności miękkie, jak np. radzenie sobie ze stresem, umiejętności podejmowania decyzji, a także akcentowanie umiejętności językowych, w tym języka biznesu. Te elementy pojawiły się również w efektach przedmiotowych wskazujących na umiejętności budowania projektów, posługiwania się językiem obcym-specjalistycznym, analizy studium przypadku, przyjmowania różnych ról w pracy zespołowej. Na podkreślenie zasługuje powołanie na Wydziale Metodyków którzy współpracują z nauczycielami akademickimi przy opracowywaniu efektów przedmiotowych, co wyraźnie ten proces doskonalili. Efekty przedmiotowe rozwijają i uszczegóławiają efekty kierunkowe, są dobrze osadzone we wskazanych dyscyplinach naukowych jak i pokrewnych. W kartach przedmiotu wskazano szczegółowe przyporządkowania efektów przedmiotowych do kierunkowych oraz obszarowych w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Przyporządkowania te zachowują właściwy związek między wskazanymi grupami efektów i wskazują na ich spójność.

Zdaniem studentów obecnych na spotkaniu z ZO PKA założone dla kierunku efekty kształcenia są spójne z efektami założonymi dla poszczególnych przedmiotów. Nie wskazali oni na

przykłady efektów przedmiotowych niedostosowanych do programu kształcenia kierunku *zarządzanie*, które byłyby odległe od tej dziedziny nauki.

Według studentów założone efekty kształcenia odzwierciedlają oczekiwania lokalnego rynku pracy i z uzyskanymi kwalifikacjami studenci będą w stanie uzyskać pracę na stanowisku związanym z kierunkiem *zarządzanie*.

Absolwenci kierunku wpływają na kształtowanie jego efektów kształcenia, zwłaszcza poprzez działalność w Stowarzyszeniu Absolwentów, które ma na celu m.in. transfer doświadczeń pomiędzy absolwentami, a studentami. Dziekan Wydziału podczas wizytacji przedstawił zakres współpracy ze Stowarzyszeniem Absolwentów obejmujący również konsultacje w zakresie formułowania przedmiotowych i kierunkowych efektów kształcenia.

Szczegółowe efekty kształcenia zawarte w sylabusach przedmiotów są zorientowane na kierunkowe efekty kształcenia poprzez ich rozwijanie i uszczegóławianie w trzech ujętych deskryptorach: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Zachowana struktura hierarchiczna efektów kształcenia wychodząca od efektów przedmiotowych, poprzez efekty kierunkowe w zakresie wiedzy umiejętności i kompetencji społecznych, aż do efektów obszarowych, pozwala stwierdzić że istnieją pełne możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia na wszystkich poziomach kształcenia. Efekty przedmiotowe osadzone są w dyscyplinach naukowych, z których się wywodzą a praktyczne aspekty wpisują się w zakres kierunku *zarządzanie* to jest w jego aspekty zarządzania strategicznego i operacyjnego, podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej, modelowania i przewidywania przebiegu wybranych procesów w organizacji. Jednocześnie u absolwenta kierunku *zarządzanie* rozwijane są kompetencje społeczne szczególnie w zakresie brania odpowiedzialności za powierzone mu zadania oraz samodzielnego podejmowania decyzji w tym decyzji w sytuacjach kryzysowych.

Szczególnie ważną rolę pełnią w osiąganiu kierunkowych efektów kształcenia praktyki zawodowe. Uczelnia efekty kształcenia wprowadziła zarówno do programu praktyk zawodowych jak i do kart przedmiotu. Efekty kształcenia określone dla praktyk zawodowych wpisują się w proces kształcenia uwzględniając efekty w zakresie wiedzy i umiejętności. Należy rozważyć wprowadzeni również efektów w zakresie kompetencji społecznych.

Zdaniem studentów w toku studiów są oni w stanie osiągnąć założone kierunkowe i przedmiotowe efekty kształcenia , w szczególności zaś uznali iż praktyki zawodowe uzupełniają zakres efektów kształcenia dotyczący umiejętności praktycznych .

Efekty kształcenia kierunkowe oraz przedmiotowe dostępne są dla każdego studenta w sieci Extranetu do którego dostęp jest możliwy po zalogowaniu. Opis założonych efektów kształcenia został zamieszczony w sylabusach ogólnodostępnych poprzez wewnętrzny system informatyczny Uczelni. Opis ten jest czytelny i przejrzysty. Studenci są informowani o tym, że sylabusy każdego z przedmiotów znajdują się w sieci internetowej, a poza tym zwykle w ramach zajęć organizacyjnych otrzymują oni wydruki tychże sylabusów.

Obok opisu efektów kształcenia sylabusy zawierają także informację dot. liczby punktów ECTS, formy zaliczenia przedmiotu oraz szczegółowe wskazanie literatury przedmiotu.

2.2).

Efekty kształcenia zarówno na poziomie kierunku jak i przedmiotu sformułowane są zrozumiałym językiem umożliwiającym ich sprawdzalność. Używane terminy jak np. student potrafi, zna, wie, interpretuje, rozróżnia, jest przygotowany itp. tworzą możliwość sprawdzalności efektów kształcenia. W zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji efekty kierunkowe są sprawdzalne poprzez efekty przedmiotowe, których nie tylko suma ale i synergia daje możliwość sprawdzenia efektu kierunkowego. Przedstawione przyporządkowania w kartach przedmiotu pokazują rolę każdego przedmiotu w sprawdzeniu efektu kierunkowego. Istotną i konstruktywną rolę w formułowaniu efektów kształcenia w szczególności na poziomie przedmiotu odgrywiają Metodocy współpracujący z nauczycielami akademickimi.

Efekty kształcenia zamieszczone w sylabusach poszczególnych przedmiotów zdaniem studentów zostały sformułowane w sposób czytelny i przejrzysty, umożliwiając ich sprawdzenie

czego potwierdzeniem była wiedza studentów na temat tego pojęcia zaprezentowana przez nich podczas spotkania z ZO PKA. Studenci wskazali, że sylabusy w zakresie efektów kształcenia są omawiane podczas pierwszych zajęć organizacyjnych z każdego przedmiotu.

2.3)

Podstawowym poziomem na którym odbywa się weryfikacja efektów kształcenia są przedmioty, praktyka zawodowa oraz proces dyplomowania. System weryfikacji efektów kształcenia określony został w Regulaminie Studiów. Każdy przedmiot (podstawowy, kierunkowy, specjalnościowy) kończy się zaliczeniem lub egzaminem. Kryteria zaliczenia przedmiotu ustalane są indywidualnie przez każdego wykładowcę i zawarte są w sylabusie przedmiotu dostępnym na platformie Moodle. Okresem zaliczeniowym jest semestr studiów. Warunkiem zaliczenia semestru jest uzyskanie zaliczeń z wszystkich przedmiotów i pozytywnej oceny z egzaminów i praktyk przewidzianych planem studiów oraz uzyskanie wymaganej liczby punktów ECTS. Etapowe zaliczenia budują system weryfikacji całego roku studiów. Studenci mają prawo do jednego terminu zaliczeń i egzaminów w trybie zwykłym i jednego w trybie poprawkowym. Warunkiem zaliczenia seminarium dyplomowego na ostatnim semestrze studiów jest złożenie pracy dyplomowej oraz jej przyjęcie do obrony przez promotora.

Zasady i formy weryfikacji zostały zawarte w ogólnodostępnych sylabusach poszczególnych przedmiotów. Studenci są o nich także informowani w ramach zajęć organizacyjnych. Najczęstsze formy weryfikacji to testy wielo- i jednokrotnego wyboru, oraz prace projektowe zawierające w sobie elementy pracy w grupie. Studenci pozytywnie odnoszą się do systemu oceny efektów kształcenia.

System weryfikacji efektów kształcenia obejmuje wszystkie kategorie to jest wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne. Dla każdego przedmiotu i dla każdego efektu wskazano w karcie przedmiotu sposób weryfikacji. Sposoby te są odpowiednio dobrane i uwzględniają specyfikę przedmiotu jak i cele kształcenia. Wymienia się w kartach przedmiotów takie sposoby weryfikacji efektów jak: jak sprawdziany pisemne, dyskusje nad pracami, dyskusja nad problemem, projekty, weryfikacja poprzez pytania problemowe, referaty, ocena aktywności na zajęciach.

Uczelnia przystąpiła do opracowania systemu weryfikacji efektów kierunkowych dla wszystkich Uczelni z grupy WSB. Stan opracowania jest bardzo zaawansowany. Dla kierunku *zarządzanie* opracowano już kryteria szczegółowe dla kluczowych efektów, jak i wskazano sposoby weryfikacji. Prace te zespół oceniający ocenia bardzo wysoko.

Na podstawie przedstawionych sylabusów, a także w oparciu o opinie studentów należy stwierdzić, że założony system weryfikacji obejmuje zarówno wiedzę studentów, jak i ich umiejętności oraz kompetencje społeczne. Przyjęte formy weryfikacji to przede wszystkim testy, formy opisowe oraz prace projektowe. Studenci wskazali także na przykłady zaliczeń ustnych. W zakresie weryfikacji umiejętności i kompetencji społecznych studenci wskazali, że występują formy dyskusji, czy prezentacji multimedialnych opracowywanych przez grupę studentów. Studenci podczas spotkania z ZO PKA wskazali, że są zadowoleni z form i sposobów weryfikacji uzyskiwanych efektów kształcenia.

System weryfikacji efektów kształcenia zorientowany jest na poszczególne etapy procesu dydaktycznego i uwzględnia bieżącą ocenę efektów, semestralną i końcową. Przegląd prac egzaminacyjnych, zaliczeniowych jak i śródsemestralnych, np. projektów, opracowań pozwala uznać że wymagania etapowe są zgodne z treściami kształcenia określonymi w sylabusach jak i wskazanych tam sposobów zaliczania przedmiotów. Stopień trudności przeglądanych prac etapowych nie budził zastrzeżeń. Proces dyplomowania szczegółowo określa Regulamin Studiów oraz Zarządzenie Dziekana Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie z dnia 1.10.2014 nr 18/2014 w sprawie wytycznych do pisania prac dyplomowych. Zarządzenie określa zasady składania prac dyplomowych określa szczegółowo standardy prac dyplomowych i odnosi się do wykorzystywania systemu antyplagiatowego. Na studiach I stopnia dla rocznika kończącego studia w roku akademickim 2013/2014 na studiach stacjonarnych były realizowane projekty dyplomowe, a na studiach niestacjonarnych prace licencjackie. W roku akademickim 2014/2015 zarówno na studiach

stacjonarnych jak i niestacjonarnych realizowane są projekty dyplomowe. Na studiach II stopnia proces dyplomowania jest realizowany poprzez egzamin dyplomowy oraz pracę magisterską. Egzamin dyplomowy w przypadku gdy praca dyplomowa ma charakter projektu dyplomowego obejmuje ocenę: Prezentacji projektu z wagą 0,4, argumentacji z wagą 0,4, formułowania wniosków z wagą 0,1, wykorzystania wiedzy z wagą 0,1. Ocenę końcową oblicza się jako: 60% średniej arytmetycznej ocen całości studiów, 20% średniej arytmetycznej ocen projektu dyplomowego 20% oceny z egzaminu dyplomowego. Ocena projektu dyplomowego ma sformułowane następujące kryteria: Problem badawczy z wagą 0,2, Przyjęte rozwiązania z wagą 0,5, Metody i techniki wykorzystane dla rozwiązania problemu z wagą 0,2, Wymogi formalne z wagą 0,1. Ocena dla prac dyplomowych ma następujące kryteria: Wartość merytoryczna pracy z wagą 0,5, Zastosowane metody badawcze- waga 0,2, Ocena źródeł literaturowych- waga 0,1, Ocena struktury pracy - waga 0,1, Formalna poprawność pracy- waga 0,1. Wynik ostateczny oblicza się na podstawie: 60% średniej arytmetycznej ocen całości studiów, 20% średniej arytmetycznej ocen pracy dyplomowej lub magisterskiej i 20% oceny z egzaminu dyplomowego.

Od roku akademickiego 2014/2015 na kierunku *zarządzanie* prace dyplomowe przybierają formę zespołowego projektu dyplomowego. Zarządzenie Dziekana nr 18/2014 szczegółowo określa: zasady dotyczące standardów prac dyplomowych (projektów dyplomowych) zasady oceniania prac, w tym kryteria oceny projektu przez promotora i recenzenta, obrony projektu dyplomowego. Określono zasady wyboru tematyki projektu. Projekt może być realizowany indywidualnie lub w grupach 3-4 osobowych. Projekt ma być rozwiązaniem lub koncepcją rozwiązania problemu praktycznego lub teoretycznego, np. jako projekt eksperymentu, opracowanie modelu, studium przypadku, opracowanie oprogramowania, opracowanie i analiza wyników badań itp. Egzamin dyplomowy na kierunku *zarządzanie* obejmować będzie (od roku 2014/2015): prezentację projektu z wagą 0,3, odpowiedź na pytania z zakresu projektu z wagą 0,3 i odpowiedź na pytania z zakresu tematyki kierunkowej z wagą 0,4. Wynik ostateczny na dyplomie oblicza się na podstawie: 60% średniej arytmetycznej uzyskanych ocen z przedmiotów objętych programem studiów, 20% średniej arytmetycznej ocen projektu dyplomowego, 20% oceny z egzaminu dyplomowego.

Ocena projektu (wprowadzona od roku 2014/2015) ma sformułowane następujące kryteria: Cele i tezy pracy z wagą 0,2, merytoryczna ocena pracy projektowej z wagą 0,5, dobór metod badawczych z wykorzystaniem literatury z wagą 0,2, wymogi formalne z wagą 0,1. Opracowano skalę ocen dla projektu dyplomowego. Określono skalę ocen dla egzaminu dyplomowego oraz końcowej oceny na dyplomie. Warunkiem zaliczenia seminarium dyplomowego na ostatnim semestrze studiów jest przygotowanie i złożenie projektu dyplomowego oraz jego przyjęcie przez promotora i pozytywna ocena.

Przedstawiono zespołowi oceniającemu zestawy pytań - zagadnień do egzaminu dyplomowego dla studiów I i II stopnia. Zagadnienia te weryfikują wiedzę kierunkową programu kształcenia. Analiza pytań dotyczących pracy (na podstawie wylosowanych protokołów egzaminu dyplomowego) pozwala uznać, że właściwie weryfikują wiedzę umiejętności, a także kompetencje studenta z zakresu pracy/projektu dyplomowego.

Ocena efektów kształcenia osiągniętych podczas praktyki zawodowej dokonywana jest przez opiekuna praktyki i dziekana. Student zobowiązany jest do przedłożenia sprawozdania z przebiegu praktyki. Zadaniem opiekuna praktyki jest czuwanie nad prawidłowością przebiegu praktyki pod kątem merytorycznym i organizacyjnym. Po zakończeniu praktyki opiekun ze strony przyjmującej firmy wystawia praktykantowi zaświadczenie o jej odbyciu, które przekazuje następnie do Biura Karier. Zaliczenia praktyki dokonuje Dziekan na podstawie zaświadczenia o jej odbyciu, opinii praktykodawcy i sprawozdania studenta. Student nie otrzymuje zaliczenia praktyki w przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności na praktyce, negatywnej opinii opiekuna praktyki. W takim przypadku student powtarza praktykę. Na pisemny wniosek studenci mogą ubiegać się o częściowe lub całkowite zaliczenie praktyk na podstawie wykonywanej pracy zawodowej. O wymiarze zaliczenia praktyki decyduje Dziekan. Przy ustalaniu wymiaru praktyk brany jest pod uwagę staż pracy oraz zgodność zakresu wykonywanej pracy z kierunkiem studiów.

Przyjęty w ramach kierunku *zarządzanie* system oceny efektów kształcenia umożliwia zmierzenie i ocenę efektów kształcenia zarówno w ramach sesji egzaminacyjnej, jak i w czasie semestru poprzez regularnie pojawiające się formy weryfikacji cząstkowej.

Analiza sylabusów, jak i rozmowy z władzami Wydziału, menedżerem kierunku *zarządzanie* pozwala uznać, że wymagania są wystandaryzowane poprzez: wskazanie wymagań wstępnych dla każdego przedmiotu, warunków zaliczenia przedmiotu i sposobów weryfikacji zakładanych efektów kształcenia. Z kolei wymagania w procesie dyplomowania są szczegółowo wystandaryzowane poprzez: opracowane szczegółowe standardy prac dyplomowych uwzględniające wymagania merytoryczne i formalne, warunki zaliczenia seminarium dyplomowego i oceny pracy dyplomowej, warunki zaliczenia egzaminu dyplomowego.

Przyjęte przez prowadzących wymagania w ramach poszczególnych przedmiotów są zdaniem studentów odpowiednie. Nie wskazali oni na przykłady efektów przedmiotowych, których zaliczenie byłoby bardzo trudne i wymagające nadmiernie wyętej pracy własnej studenta. Nie wskazano na przykłady wykorzystywania warunkowego powtarzania przedmiotu, co sugeruje, że wymagania są dostosowane do wiedzy osiągniętej przez studentów w toku kształcenia.

Na kierunku *zarządzanie* odsiew w latach akademickich 2010/2011, 2011/2012, 2013/2014 z tytułu niezaliczenia semestru na studiach I stopnia był niewielki i wynosił od 3.8 do 5%. Na studiach II stopnia nie zanotowano odsiewu. Przyczyną odsiewu były trudności w spełnieniu wymagań stawianych studentom, co było podyktowane między innymi trudnościami w pogodzeniu pracy zawodowej ze studiami. Najwyższa skala odsiewu występuje w ramach pierwszego roku studiów, najniższa – w ramach ostatniego roku studiów.

Uczelnia podjęła działania doskonalące, jak np. współpraca nauczycieli a metodykami w formie szkoleń metodycznych, co powinno przynieść również rezultaty w efektach kształcenia, powołaniu menedżerów kierunków – określonych zadaniach projakościowych, zwiększeniu liczby spotkań informacyjno-doradczych prodziekanów ze studentami dla studentów 1 roku, okresowym zwiększeniu liczby dyżurów dla studentów, wsparciu powtarzania przedmiotu kursami dedykowanymi na platformie moodle.

Zespół oceniający odbył spotkanie z metodykami oraz menedżerem kierunku *zarządzanie*, którzy szczegółowo przedstawili działania w celu wspomaganie studentów w nauce, w tym poprzez systematyczne szkolenia metodyczne kadry akademickiej. Ocena tych działań nastąpi już w kolejnym roku akademickim.

Zdaniem studentów skala odsiewu nie jest wysoka i zwykle dotyczy studentów, którzy mimo zapisania się na studia – w ogóle ich nie podjęli.

Studenci mają zapewniony dostęp do informacji dotyczących stosowanego systemu oceny osiągnięć studentów. Każdy student posiada swoje osobiste konto w Extranecie (internetowy system wymiany informacji). Student ma na tym koncie informacje dotyczące programu studiów, indywidualnego planu zajęć, warunków zaliczania przedmiotu, sposobów weryfikacji efektów kształcenia z podziałem na wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne, terminów dyżurów wykładowców oraz władz Uczelni, praktyk, staży, pomocy materialnej. Szczegółowe informacje o przedmiotach, efektach kształcenia są zawarte na platformie e-learningowej Moodle.

Stosowany przez jednostkę system oceny efektów kształcenia (formy zaliczenia przedmiotów) został umieszczony w sylabusach poszczególnych przedmiotów dostępnych na stronie internetowej. Sylabusy lub ich skrótoowe formy są wręczane studentom podczas pierwszych zajęć organizacyjnych z każdego z przedmiotów. Tego typu forma udostępnienia informacji na temat stosowanego systemu oceny odpowiada studentom.

Na kierunku *zarządzanie* kształcenie na odległość ma formę wspomagającą proces dydaktyczny. Studenci i wykładowcy Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie WSB w Poznaniu mogą liczyć na stałą pomoc w zakresie obsługi platformy e-learningowej. Na Wydziale zatrudniony jest administrator platformy, a także funkcjonuje Pełnomocnik Dziekana ds. E-learningu. Zadania pełnomocnika zostały szczegółowo przedstawione w raporcie samooceny. Są one bardzo szerokie i wspomagają proces dydaktyczny. Podstawowym Zadaniem pełnomocnika jest pozyskiwanie i rozpowszechnianie wiedzy z dziedziny e-learningu w WSB, w szczególności:

Na Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie zostało wdrożonych lub stale jest wdrażanych wiele projektów e-learningowych, jak np.: projekt eSyllabus/eSerwis rozwijany od 2004 roku; produkcja contentów e-learningowych - finansowanych z Europejskiego Funduszu Strukturalnego; realizacja testów do samodzielnej nauki wspomagających kształcenie dziś już 16 przedmiotów, realizacja samouczków obsługi platformy e-learningowej Moodle, dedykowanych dla studentów. Głównym założeniem projektu eSyllabus jest stworzenie bazy sylabusów do wszystkich przedmiotów w formie elektronicznej (tzw. eSyllabusów). Obecnie uproszczone wersje minimów programowych znajdują się na platformie e-learningowej i są dostępne dla studentów uczestniczących w zajęciach różnego typu. Celem tego projektu jest wytworzenie bazy dla dalszego rozwijania serwisów internetowych (tzw. eSerwisów) do przedmiotów wykładanych na Wydziale Zamiejscowym. Projekty eSyllabus/Serwis zaowocowały w postaci wielu kursów do przedmiotów i służą obecnie realizacji metody blended learning.

W opinii studentów platforma e-learningowa stanowi uzupełnienie założonych godzin kontaktowych. Studenci wskazali, iż forma ta jest wykorzystywana do przesyłania materiałów dydaktycznych. W wypadku trzech przedmiotów zaliczenie częściowe miało formę e-learningową, co wymagało od studentów zalogowania się na ich indywidualnym koncie na wewnątrzuczelniowej platformie informatycznej w określonym terminie i udzielenia pisemnej odpowiedzi na zadawane pytania. Zaliczenia etapowe przedmiotów odbywają się w Uczelni.

2.4)

Badania losów absolwentów prowadzone są na Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie od kilku lat przez Biuro Karier i Praktyk WSB. Badania te ujęte są w formę programu Badanie atutów marki. Badania te prowadzi się dla wszystkich Uczelni funkcjonujących w ramach grupy Wyższych Szkół Bankowych. Zespół oceniający otrzymał komplet dokumentów związanych z badaniem losów zawodowych absolwentów WSB w Poznaniu, w tym Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie. Ankieta zawiera 27 pytań, które mogą dać cenne informacje dla doskonalenia procesu kształcenia, jak np. jakich umiejętności brakuje Pani/Panu w aktualnej wykonywanej pracy zawodowej oraz czego brakowało Pani/Panu w programie ukończonych studiów, w jakim stopniu odbyte studia przygotowały Pana/ Panią do opisanego, analizy i interpretacji zdarzeń i procesów zachodzących w przedsiębiorstwie. Również jako cenne należy uznać pytanie dotyczące wskazania programów komputerowych, które absolwent wykorzystuje w pracy zawodowej. Przeprowadzono wstępne badania absolwentów Wydziału. Wyniki badań ankietowych, a także w postaci wywiadu telefonicznego wykorzystano w budowaniu efektów kształcenia kładąc nacisk na kształtowanie umiejętności miękkich i nauki języków obcych. Zespół oceniający otrzymał do wglądu syntetyczne wyniki badania ankietowego absolwentów Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie za lata 2012, 2013 i 2014.

Na podstawie przedstawionej dokumentacji dotyczącej Badania Atrybutów Marki należy stwierdzić, że wyniki ankiet kierowanych do absolwentów są brane pod uwagę podczas dokonywania ogólnej oceny kierunku w ramach badania. Wgląd do wyników ankiet mają także przedstawiciele samorządu studenckiego uczestniczący w posiedzeniach komisji ds. zapewniania jakości kształcenia.

Uczelnia doskonali proces dyplomowania uwzględniając uwagi PKA z poprzedniej oceny.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Zakres merytoryczny prac etapowych w pełni pokrywał treści programowe zamieszczone w sylabusach przedmiotów. Przyjęte metody w pełni umożliwiały weryfikację założonych efektów kształcenia. Prace egzaminacyjne zawierają właściwe wymagania, zgodne z treściami kształcenia, a sposoby oceny są zgodne z zamieszczonymi w sylabusie.

Analizowane prace dyplomowe były na dobrym poziomie. Każda zawierała badanie empiryczne (w większości oparte o badania ankietowe lub o analizy przypadku). Wyraźnie widoczny jest walor praktyczny prac. Tematyka jest zgodna z kierunkiem *zarządzanie*, a ich poziom jest zróżnicowany. Prace są właściwie oceniane przeważają prace dobre i bardzo dobre.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego - ocena: wyróżniająca
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

2.1) Zakładane efekty kształcenia określone dla wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych dla kierunku *zarządzanie* dla studiów I i II stopnia są zgodne z zasadami Krajowych Ram Kwalifikacji oraz koncepcją kształcenia. Efekty kierunkowe i przedmiotowe uwzględniają oczekiwania rynku pracy, dobrze ilustrują profil praktyczny akcentując umiejętności, w tym również umiejętności miękkie. Efekty wpisują się we wskazane dyscypliny naukowe. Efekty kształcenia zostały określone we współpracy z przedstawicielami pracodawców i wyraziście wyznaczają specyfikę studiów I i II stopnia podkreślając dla studiów II stopnia aspekty metodologiczne przy wykorzystywaniu wiedzy oraz przy nabywaniu umiejętności.

2.2) Efekty kształcenia przedmiotowe i kierunkowe zostały opisane językiem zrozumiałym i pozwalającym na ich sprawdzenie.

2.3) Wydział stosuje przejrzysty system oceny efektów na poszczególnych przedmiotach w ujęciu semestralnym, jak i bieżącym dokonywanym na zajęciach, a także w procesie dyplomowania oraz na praktykach zawodowych. Zasady dyplomowania są określone precyzyjnie.

Jednostka stosuje system weryfikacji uzyskiwanych przez studentów efektów kształcenia, skoncentrowany na sprawdzaniu zarówno wiedzy, jak i umiejętności i kompetencji społecznych. System ten jest ogólnodostępny i znany studentom.

2.4) W ramach kierunku przeprowadzane jest badanie losów zawodowych absolwentów, którego wyniki są analizowane przez Uczelnię, co pozwala na wprowadzanie bieżących zmian do procesu kształcenia.

Kryterium 3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

3.1)

Obowiązujące na kierunku *zarządzanie* plany i programy nauczania wprowadzono Uchwałą nr 3/2014 Rady Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie WSB w Poznaniu z dnia 24 czerwca 2014 roku w sprawie uchwalenia planów i programów nauczania dla II, III i IV roku studiów I stopnia oraz II roku studiów II stopnia na rok akademicki 2014/2015, a także Uchwałą nr 4/2014 Rady Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie WSB w Poznaniu z dnia 23 września 2014 roku w sprawie uchwalenia planów i programów nauczania dla I roku studiów I i II stopnia na rok akademicki 2014/2015.

Powyższe dokumenty zostały opracowane z uwzględnieniem wymogów wynikających z rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji Dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. 2011 Nr 253 poz. 1520).

Realizowany program kształcenia jest zorientowany na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, co pokazuje przedstawiona macierz efektów, jak i karty przedmiotów. Każdy efekt kierunkowy jest realizowany na kilku lub kilkunastu przedmiotach. Analiza treści kształcenia, jak i form realizacji zajęć tworzy właściwe warunki do realizacji każdego efektu kształcenia, a przez to zapewnia osiągnięcie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta. Wprowadzono formy zajęć

właściwe dla profilu praktycznego, jak zajęcia projektowe, konwersatoryjne oraz ćwiczenia co sprzyja realizacji każdego zakładanego efektu kształcenia. Treści kształcenia poszczególnych przedmiotów podporządkowane są przedmiotowym efektom kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych i umożliwiają ich pełne osiągnięcie. Należy wskazać pozytywny przykład budowania programu studiów, jakim było włączenia na wniosek studentów nowego przedmiotu do programu kształcenia, tj. „Wprowadzenie na rynek pracy”.

Uczelnia zapewnia do realizacji zakładanych efektów kształcenia odpowiednie specjalistyczne oprogramowanie. Zespół oceniający otrzymał wykaz 18 przedmiotów na których jest wykorzystywane takie oprogramowanie jak np.: Microsoft SQL Server, My SQL, Media Wiki, Neurosolution 7, Symfonia Sage/Symfonia 2013, Qualys Security & Compliance Suite, VisualStudio 2013, Adobe CS4/Corel Draw X 4, PHP, MS Windows Debian, MS Office, Vanguard knowledge Automation System, Navision MS Office, MS Projekt i inne. Wykorzystanie specjalistycznego oprogramowania wyraźnie wspiera realizację efektów kształcenia szczególnie w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych.

Studia na kierunku *zarządzanie* na poziomie I stopnia trwają sześć semestrów. Ogólna liczba godzin na studiach stacjonarnych I stopnia kierunku *zarządzanie* wynosi 1819 godzin, w tym 380 godzin projektowych, 584 godziny wykładów, 855 godzin konwersatoriów. Na studiach niestacjonarnych ogólna liczba godzin wynosi 1329, w tym 434 wykładów, 555 godzin konwersatoriów i 340 godzin zajęć projektowych. Na studiach II stopnia ogólna liczba godzin na studiach stacjonarnych wynosi 834 godziny, w tym 259 godzin zajęć wykładowych, 315 godzin stanowią konwersatoria i 260 godzin to zięcia projektowe. Na studiach niestacjonarnych ogólna liczba godzin wynosi 734, w tym 260 godzin stanowią projekty, 199 wykłady i 275 konwersatoria. Ogólna liczba godzin zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych I i II stopnia tworzy właściwe ramy dla osiągania zakładanych kierunkowych efektów kształcenia. Program kształcenia oferuje specjalności, które dobrze wpisują się w kierunek *zarządzanie*. Są to: *zarządzanie* w turystyce, *zarządzanie* przedsiębiorstwem, logistyka w biznesie, psychologia w zarządzaniu, *zarządzanie* zasobami ludzkimi, *zarządzanie* bezpieczeństwem, menedżer BHP. Oferta ta jest bardzo bogata i zróżnicowana, co pozwala na wybór zgodnie z zainteresowaniami i potrzebami studenta. Profil praktyczny bazuje w dużym stopniu na zajęciach projektowych i laboratoryjnych, a także konwersatoryjnych co wymaga szczególnej uwagi na sposoby weryfikacji efektów kształcenia uzyskiwanych na zajęciach w formie projektów. Zajęcia te stanowią około 70% ogółu zajęć.

Dla zapewnienia realizacji takich samych efektów kształcenia na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, na obu systemach studiów godzinowy wymiar przedmiotów o charakterze podstawowym i kierunkowym, a także specjalnościowych (realizowanych od IV semestru) jest identyczny. Program studiów zarówno I jak i II stopnia – zapewnia studentom swobodny wybór zajęć w wymiarze ponad 30% ogółu punktów ECTS. Do zajęć tych zalicza się: przedmioty specjalnościowe, język obcy, seminarium dyplomowe, praktykę zawodową oraz przedmioty do wyboru i wykłady monograficzne. Na studiach stacjonarnych oferta Wydziału obejmuje naukę jednego z sześciu języków obcych (angielskiego, francuskiego, hiszpańskiego, niemieckiego, rosyjskiego lub włoskiego), a na studiach niestacjonarnych – jednego z pięciu (angielskiego, francuskiego, hiszpańskiego, niemieckiego i rosyjskiego). Program każdego kursu łączy harmonijnie naukę języka ogólnego z nauką języka fachowego. Od 2004 roku Uczelnia oferuje również specjalności lub ścieżki studiów, w ramach których niektóre bądź wszystkie przedmioty specjalnościowe prowadzone są w języku angielskim.

Studenci obecni podczas spotkania z ZO PKA wskazali jedynie na kilka przykładów kiedy pewne treści kształcenia pokrywają się pomiędzy poszczególnymi przedmiotami. Nie dotyczy to jednakże całości zagadnień, a tylko wybranych aspektów treści poszczególnych zajęć. W tym zakresie rekomendowane jest podjęcie działań mających na celu kolejną analizę sylabusów poszczególnych przedmiotów pod kątem wyeliminowania powtarzających się treści. Studenci nie wskazali na przykłady przedmiotów, które uważaliby za niedostosowane do programu kształcenia i nieprzydatne w rozwoju życia zawodowego

Program studiów wyraźnie akcentuje zajęcia o charakterze praktycznym. Rozmowa z dziekanem Wydziału oraz z menedżerem kierunku *zarządzanie* pozwoliła ustalić formy realizacji zajęć o charakterze praktycznym. Od początku roku akademickiego 2013/2014, w ramach projektu unijnego Wydział Zamiejscowy w Chorzowie Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu realizuje program 3-miesięcznych staży studenckich na kierunku *Zarządzanie* (na studiach pierwszego i drugiego stopnia, dla studentów studiów stacjonarnych). Zorganizowano dla studentów 38 staży krajowych i 6 staży zagranicznych. Staże poprzedzone są specjalistycznymi szkoleniami związanymi z wejściem studentów na rynek pracy. Wszczęto realizację projektów dyplomowych studentów kierunku *Zarządzanie* prowadzonych przez mentorów – pracowników środowiska biznesowego. Wprowadzono zajęcia warsztatowe i zajęcia pokazowe z udziałem przedstawicieli środowiska biznesu. Wprowadzono szkolenia specjalistyczne z zakresu zarządzania projektami (z International Project Management Association), specjalistyczne szkolenia językowe z Business English, kończące się międzynarodowymi certyfikatami językowymi, szkolenia specjalistyczne (m.in. Europejski Certyfikat Kompetencji Biznesowych), szkolenia z zakresu kompetencji interpersonalnych.

Forma realizacji zajęć jest dopasowywana do potrzeb programu, oczekiwań studentów i wymagań pracodawców. Na Wydziale w Chorzowie na kierunku *zarządzanie* wprowadzono znaczący udział praktyków w procesie dydaktycznym, Są to wykładowcy stali i wizytujący. Preferuje się wykorzystywanie podczas zajęć przykładów realnych zdarzeń i sytuacji z otoczenia gospodarczego, nowoczesne formy prezentacji (z wykorzystaniem narzędzi audiowizualnych), wykorzystanie e-learningu, blended-learningu, e-serwisów i e-sylabusów (docelowo scenariusze zajęć co prezentowali podczas wizytacji metodycy), aktywne i angażujące formy prowadzenia ćwiczeń: symulacje, studia przypadków, zadania, wizyty studialne w wybranych przedsiębiorstwach, realizacja części zajęć w warunkach rzeczywistych, dodatkowe szkolenia uzupełniające (oferta Biura Karier). W raporcie samooceny wskazano, iż odbyły się: wizyta studyjna w każdym roku akademickim, od 8-10 spotkań branżowych oraz liczne od 37-8 warsztaty dla studentów. Wydział przewiduje dalsze doskonalenia programu poprzez jego upraktycznienie. W chwili obecnej Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu jest także w trakcie podpisywania umowy na dofinansowanie projektu z Europejskiego Funduszu Społecznego na realizację działań związanych z kształtowaniem kompetencji praktycznych wśród studentów kierunku *Zarządzanie*, w tym Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie. W ramach projektu planowane są takie działania jak: Opiniowane programów nauczania na kierunku *Zarządzanie* przez przedstawicieli środowiska biznesowego, Przygotowanie ramowych programów staży na kierunku *Zarządzanie* przez przedstawicieli środowiska biznesu, Organizacja 3- miesięcznych, krajowych staży dla studentów kierunku *Zarządzanie*, studenci studiów niestacjonarnych, Organizacja projektów dyplomowych studentów kierunku *Zarządzanie* pod okiem mentorów – pracowników środowiska biznesowego (kształcenia w warunkach rzeczywistych), Realizacja na Uczelni zajęć warsztatowych i zajęć pokazowych z udziałem przedstawicieli środowiska biznesu, Specjalistyczne szkolenia językowe z Business English, kończące się międzynarodowymi certyfikatami językowymi, Inne szkolenia specjalistyczne (m.in. Europejski Certyfikat Kompetencji Biznesowych), Szkolenia z zakresu kompetencji interpersonalnych.

Jako metody dydaktyczne wskazano case study, konwersatorium, dyskusja, prezentacja multimedialna, praca laboratoryjna, aktywizacja studentów za pomocą różnego rodzaju inicjatyw w postaci konkursów, stypendiów, staży, wymiany międzynarodowej, co sprzyja przyswojeniu przez studentów właściwych postaw w relacji do ich otoczenia oraz ich kreatywności i chęci rozwoju a także umożliwia poszerzenie umiejętności praktycznych, aktywna współpraca ze środowiskiem biznesowym, co daje studentom możliwość zdobycia wymaganych umiejętności praktycznych i wykształcenia postaw odpowiedzialności, wrażliwości i przyczynia się do postrzegania relacji z otoczeniem. Wykładowcy WSB stosują często takie metody samodzielnego dochodzenia do wiedzy jak:

- klasyczna metoda problemowa, która stosowana jest przede wszystkim podczas konwersatoriów.
- metoda case study (studiów przypadków) i metoda sytuacyjna

- metoda burzy mózgów (zwanej także metodą giełdy pomysłów)
- gra dydaktyczna (najczęściej gry symulacyjnej)
- metoda praktyczna, np. wykonywania ćwiczeń w ramach konwersatoriów
- praca domowa zadawana zarówno z zajęć na zajęcia, jak i będąca podstawą zaliczenia semestru
- metody ekspresyjne, stosowane przede wszystkim w ramach prac w organizacjach studenckich.

Do dyspozycji wykładowców pozostaje odpowiedni sprzęt audiowizualny, który jest wykorzystywany w trakcie prowadzenia zajęć dydaktycznych, co podnosi ich atrakcyjność i efektywność. Wizytacje zajęć potwierdziły użyteczność tego sprzętu. Standardem jest wykorzystywanie przez prowadzących zajęcia platformy e-learningowej, gdzie każdy z dydaktyków umieszcza sylabus do swoich zajęć, a często także materiały dydaktyczne czy innego typu dokumenty poszerzające wiedzę studentów.

Zdaniem studentów obecnych na spotkaniu z ZO PKA czas trwania kształcenia jest odpowiedni w stosunku do założonych efektów kształcenia. Także program praktyk zawodowych i możliwość jego realizacji została przez studentów oceniona korzystnie.

Jako najbardziej preferowaną formę zajęć studenci wskazali na ćwiczenia, w ramach których pojawiają się elementy dyskusji z prowadzącym. Proporcję pomiędzy zajęciami ćwiczeniowymi, a wykładowymi studenci określili jako odpowiednią.

Stosowane formy e-learningowe określone przez samych studentów jako uzupełniające zostały ocenione pozytywnie w zakresie stopnia ich wykorzystania, a także w odniesieniu do jakości przesyłanych tą drogą materiałów.

System ECTS został wprowadzony na Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie w roku 2005. System odzwierciedla pracę, której wymaga każdy przedmiot w stosunku do całkowitej ilości pracy, jaką musi wykonać każdy student, aby osiągnąć zakładane efekty kształcenia (wliczając w to pracę własną studenta włożoną w przygotowanie się do zajęć, egzaminu lub innej formy oceny). Punkty kredytowe są relatywnym, a nie bezwzględnym miernikiem ilości pracy wymaganej od studenta do zaliczenia danego przedmiotu. Nakładowi pracy wymaganemu do zaliczenia roku studiów przyporządkowano co najmniej 60 punktów i odpowiednio co najmniej 30 punktów dla semestru. Uzyskanie przez studenta odpowiedniej liczby punktów daje podstawę do zaliczenia semestru (roku) studiów. W roku 2012 Wydział dostosował system ECTS do wymagań określonych w przepisach prawa tj. do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia zajęć zaliczonych przez studenta (Dz. U. Nr 201, poz. 1187) oraz rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia z dnia 5 października 2011 r. (Dz. U. Nr 243, poz. 1445 z późn. zm.) Respektowana jest zasada, iż jeden punkt ECTS wymaga średnio od studenta 25-30 godzin pracy, zarówno w formie zajęć organizowanych przez Uczelnię, jak i w ramach indywidualnej pracy studenta (co zostało wyszczególnione i ujęte w przygotowanych kartach przedmiotów). Punkty ECTS przypisano każdemu z zajęć, a także praktykom studenckim, odbywanym w ramach studiów I stopnia, oraz za przygotowanie i złożenie pracy dyplomowej. Zgodnie z wymogami, realizowane na Wydziale programy studiów przewidują możliwość wyboru przez studentów modułów kształcenia, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% ogólnej liczby punktów co przedstawiono wyżej. Ogólna liczba punktów ECTS dla studiów I stopnia została określona na poziomie: dla studiów I stopnia stacjonarnych -219 punktów i niestacjonarnych – 191 punktów, zaś dla studiów II stopnia stacjonarnych 134 punkty, a dla niestacjonarnych 128 punktów. Ta zawyżona liczba punktów ECTS w stosunku do minimalnej (180 i 120) w opinii Uczelni wynika ze wprowadzenia do programu znaczącej liczby zajęć projektowych.

Zdaniem Zespołu oceniającego ogólna liczba punktów ECTS powinna być dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych ujednolicona zaś różnice mogą wystąpić na przykład w strukturze ilustrującej pracę własną i zajęcia zorganizowane. Studenci zostali poinformowani o celu i zasadach funkcjonowania punktacji ECTS i określili przypisanie punktów poszczególnym przedmiotom jako odpowiednie.

Program studiów zachowuje właściwą sekwencję poszczególnych przedmiotów jak i grup przedmiotów wychodząc od treści podstawowych poprzez kierunkowe do specjalnościowych a następnie procesu dyplomowania. Zachowana jest właściwa progresja wiedzy i umiejętności, co potwierdzają wymagania wstępne ujęte w kartach przedmiotu.

Sekwencyjność przedmiotów została przez studentów oceniona pozytywnie. Wskazali oni na przykłady, kiedy wiedza nabywana w ramach niższych lat studiów jest wykorzystywana na wyższych latach. W razie potrzeby uruchamiane są dodatkowe zajęcia o charakterze wyrównawczym, które mają charakter nieodpłatny. Dobrym przykładem, który wskazali w tym zakresie studenci obecni podczas spotkania z ZO PKA były zajęcia wyrównawcze z matematyki.

Wydział ma opracowany program praktyki w wymiarze 12 tygodni. Program obejmuje moduł obowiązkowy zawierający podstawy prawne i przedmiot działalności przedsiębiorstwa, organizację podmiotu gospodarczego, dokumentację organizacji oraz infrastrukturę przedsiębiorstwa. Program zawiera moduły do wyboru. Spośród 6 oferowanych modułów student ma zrealizować 4 moduły, a w przypadku praktyki skróconej 2 moduły spośród 3. Uczelnia określiła 17 modułów uwzględniających podstawowe obszary działalności przedsiębiorstwa jak na przykład: zarządzanie strategiczne, zarządzanie kadrami, jakość, marketing, sprzedaż, ceny, .

Podczas praktyki student zapoznaje się z organizacją i funkcjonowaniem firmy oraz ma możliwość wykorzystania w praktyce wiedzy merytorycznej wyniesionej z procesu dydaktycznego. Studenci pozostają wtedy pod opieką wyznaczonego wcześniej pracownika instytucji lub firmy, tzw. opiekuna praktyk ze strony praktykodawcy, którego zadaniem jest czuwanie nad prawidłowością przebiegu praktyki pod kątem merytorycznym i organizacyjnym. Praktyki odbywają się we właściwych przedsiębiorstwach, instytucjach i formach o różnej skali wielkości, różnych funkcjach ale zawsze spełniających potrzeby studenta kierunku *zarządzanie*. Program praktyk jak i ich realizacja nie budzi żadnych zastrzeżeń i pozwala stwierdzić, że praktyki wyraźnie uzupełniają proces dydaktyczny i wzmacniają nabycie przez studenta umiejętności i kompetencji społecznych.

Studenci wizytowanego kierunku są zobowiązani do odbycia obowiązkowej praktyki zawodowej, która może być zrealizowana na podstawie skierowania Biura Karier, własnego wyboru miejsca praktyki, oraz zaliczenia praktyki w miejscu pracy studenta. 10% studentów korzysta ze skierowania Biura Karier, a 90% albo sama wyszukuje miejsce swoich praktyk, albo odbywa je w miejscu swojej pracy.

Miejsce praktyk jest weryfikowane przez Biuro Karier, które na podstawie wniosku studenta zezwala na odbycie praktyk w danej instytucji. Miejsce praktyk musi być zgodne z programem kształcenia na kierunku *zarządzanie*. Studenci zaliczający jako praktyki studenckie swoją pracę zawodową wskazali, że na okres praktyk zostali przeniesieni na stanowisko, które miało odpowiadać założonym efektom kształcenia.

Jak stwierdzili studenci, system ten pozwala na osiągnięcie, bądź udoskonalenie przez nich swoich umiejętności praktycznych.

Studenci pozytywnie odnieśli się do procedury aplikowania i kontroli praktyk studenckich.

Rok akademicki na Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie WSB w Poznaniu rozpoczyna się 1 października i trwa do 30 września następnego roku kalendarzowego. Składa się z semestru zimowego i letniego. Organizacja studiów na kierunku *zarządzanie* odbywa się według wyznaczonego przez Rektora harmonogramu roku akademickiego. Okresem zaliczeniowym jest semestr. Każdy przedmiot (podstawowy, kierunkowy, specjalnościowy) kończy się zaliczeniem lub egzaminem. Warunkiem zaliczenia semestru jest uzyskanie zaliczeń z wszystkich przedmiotów i pozytywnej oceny z egzaminów i praktyk przewidzianych planem studiów oraz uzyskanie wymaganej liczby punktów ECTS. Studenci mają prawo do jednego terminu zaliczeń i egzaminów w trybie zwykłym i jednego w trybie poprawkowym. Warunkiem zaliczenia seminarium dyplomowego na ostatnim semestrze studiów jest złożenie pracy dyplomowej/magisterskiej oraz jej przyjęcie do obrony przez promotora.

Podstawą organizacji procesu dydaktycznego na kierunku *zarządzanie* jest plan studiów zatwierdzony przez Radę Wydziału, obejmujący spis przedmiotów wraz z wykazem godzin, formę

ich realizacji i zaliczenia, liczbę punktów ECTS w podziale na semestry i lata studiów oraz warunki ukończenia studiów.

Zajęcia dydaktyczne na studiach stacjonarnych prowadzonych na kierunku *zarządzanie* odbywają się od wtorku do czwartku. Na studiach niestacjonarnych odbywają się one w systemie weekendowym (sobotnio-niedzielnym) co dwa tygodnie. Zjazdy na studiach niestacjonarnych odbywają się według ustaleń zawartych w harmonogramie roku akademickiego. Analiza harmonogramu zajęć pozwala stwierdzić, że nie występuje nadmierna koncentracja zajęć z jednego przedmiotu jak i jednego nauczyciela akademickiego. Wszyscy wykładowcy prowadzący zajęcia w danym semestrze zobligowani są do wyznaczenia terminów konsultacji dla studentów, które są dostępne w Extranecie.

Przebiegająca liczba osób w grupach wykładowych wynosi 100 osób, w grupach konwersatoryjnych 36 osób, a w grupach konwersatoryjnych prowadzonych w salach komputerowych 18 osób. Umożliwia to stosowanie odpowiednich technik nauczania pozwalających na opanowanie przez słuchaczy materiału omawianego podczas wykładów. Liczebność grup lektoratowych oscyluje w granicach 10-20 studentów, a grup specjalnościowych mieści się w granicach 20-40 osób.

Studenci pozytywnie odnieśli się do organizacji kształcenia na wizytowanym kierunku, wskazując że liczba zajęć jest duża, jednakże akceptowalna. Harmonogram zajęć jest dobrze skonstruowany.

Oferta kształcenia tworzy możliwości indywidualizacji kształcenia dla studentów ambitnych i szczególnie uzdolnionych. Szczegółowe zasady procesu indywidualizacji kształcenia zawiera Regulamin Studiów, który przewiduje inny niż przewidziany w normalnym trybie okresu nauki, innej kolejności zaliczania przedmiotów i składania egzaminów oraz innego doboru przedmiotów w zależności od zainteresowania studentów. Prawo studiowania w ramach IPS przysługuje studentom o szczególnych uzdolnieniach i wysokiej średniej ocen oraz studentom, którzy na podstawie skierowania przez Uczelnię podjęli studia zagraniczne. Z tego prawa student może skorzystać poprzez złożenie odpowiedniego wniosku i po zaakceptowaniu przez Dziekana indywidualnego planu zaliczeń i egzaminów na dany rok akademicki. W ramach indywidualnego planu studiów i programu nauczania student ma możliwość określenia okresu kształcenia, kolejność zaliczania przedmiotów i składania egzaminów oraz innej struktury przedmiotów, co pozwala na przystępowanie do zaliczeń i egzaminów w terminach uzgodnionych z prowadzącymi zajęcia. Poza tym program studiów jest tak skonstruowany, aby dawał możliwości pewnego zróżnicowania i elastyczności w zależności od potrzeb i zainteresowań studentów. Takie możliwości daje wybór specjalności lub przedmiotów specjalnościowych, przedmiotów do wyboru i seminariów dyplomowych.

Indywidualny Tok Studiów może być przyznany m.in. studentom niepełnosprawnym, po indywidualnej decyzji kierownika jednostki organizacyjnej.

Uczelnia, mimo niedostosowania budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych oferuje pomoc studentom niepełnosprawnym, np. w zakresie organizacji planu studiów. Aktualnie brak jest osób z niepełnosprawnościami ruchowymi. W ramach innych kierunków studiów WZ w Chorzowie sprawnie radzi sobie z pomocą i indywidualizacją procesu studiowania osób niepełnosprawnych, między innymi poprzez możliwość zmiany formy egzaminu, czy dowozy osób niepełnosprawnych do budynku Uczelni.

3.2)

Zakładane kierunkowe efekty kształcenia są rozwijane poprzez efekty przedmiotowe a w celu ich realizacji dobierane są odpowiednie treści kształcenia, metody dydaktyczne, formy zajęć, specjalistyczne oprogramowanie informatyczne, praktyki zawodowe, i sposoby weryfikacji efektów kształcenia. Analiza wszystkich tych komponentów pozwala stwierdzić, że tworzą one spójną całość. Sposoby weryfikacji efektów dostosowane są do celu kształcenia i zakładanego efektu w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Szczególnie cenne są wciąż rozwijane

zajęcia prowadzone w warunkach zbliżonych do środowiska pracy, które wzmacniają profil praktyczny studiów I i II stopnia.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego - ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

3.1) Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie zakładanych efektów przedmiotowych i kierunkowych oraz zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych na studiach I i II stopnia. Założony program kształcenia w pełnym stopniu umożliwia studentom osiągnięcie przewidzianych dla kierunku efektów kształcenia. Stosowana przez Jednostkę platforma e-learningowa głównie służy do przysyłania materiałów dydaktycznych, które są oceniane przez studentów pozytywnie. Przewidziano regulaminowe możliwości indywidualizacji toku kształcenia, które są korzystnie oceniane przez studentów. Organizacja trybu kształcenia uwzględnia także wnioski studentów.

3.2) Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, zajęcia praktyczne, formy zajęć, metody dydaktyczne, wspomagające oprogramowanie informatyczne uwzględniające wymogi profilu praktycznego na studiach I i II stopnia oraz sposoby weryfikacji efektów kształcenia tworzą spójną całość.

Kryterium 4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

4.1)

Zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku prowadzi 173 pracowników naukowo-dydaktycznych. W strukturze prowadzących zajęcia najliczniejszą grupę stanowią pracownicy ze stopniem naukowym doktora (69 osób), następnie magistry (67 osób), doktorzy habilitowani (23 osoby) i profesorowie (14 osób).

Zarówno w grupie samodzielnych pracowników, jak i w grupie doktorów dominują reprezentujący nauki ekonomiczne. Tylko w grupie magistrów przewagę mają filolodzy.

W grupie 14 profesorów zajęcia dydaktyczne prowadzi:

- 8 profesorów nauk ekonomicznych,
- 1 profesor nauk technicznych
- 1 profesor nauk matematycznych
- 4 profesorów nauk humanistycznych

W grupie 23 doktorów habilitowanych zajęcia prowadzi:

- 18 doktorów habilitowanych nauk ekonomicznych (w tym: 9 dyscyplina ekonomia, 5 nauki o zarządzaniu, 1 finanse),
- 3 doktorów habilitowanych nauk technicznych
- 2 doktorów habilitowanych nauk humanistycznych.

W grupie 69 doktorów prowadzi zajęcia:

- 42 doktorów nauk ekonomicznych (w tym: 30 dyscyplina ekonomia, 12 nauki o zarządzaniu),
- 4 doktorów nauk prawnych,
- 3 doktorów nauk o polityce,
- 8 doktorów nauk społecznych,
- 5 doktorów nauk technicznych,
- 1 doktor nauk matematycznych,
- 1 doktor nauk fizycznych,
- 5 doktorów nauk humanistycznych.

Z przedłożonego Zespołowi wykazu nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku wynika, że ok. 80% z nich posiada doświadczenie praktyczne nabyte w czasie pracy na stanowiskach prezesów, doradców, rzeczoznawców, specjalistów, księgowych, inspektorów, biegłych rewidentów, prawników i in. w bardzo różnych przedsiębiorstwach, bankach, firmach usługowych, turystycznych itp. Doświadczenie praktyczne wzbogaca ich kwalifikacja formalne i umiejętności wymagane i szczególnie ważne w procesie dydaktycznym na studiach o praktycznym profilu kształcenia.

Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych, struktura ich kwalifikacji i doświadczenie praktyczne umożliwiają osiągnięcie założonych efektów kształcenia w obszarze nauk społecznych w dziedzinie nauk ekonomicznych, dyscyplinach ekonomia i nauki o zarządzaniu. W strukturze prowadzących zajęcia dydaktyczne dominują pracownicy posiadający tytuły i stopnie naukowe w obszarze nauk społecznych oraz doświadczenie zawodowe.

4.2)

Zgodnie z § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r., poz. 1370), minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na określonym kierunku studiów stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora. Natomiast dla studiów drugiego stopnia zgodnie z § 15 ust. 1 ww. rozporządzenia, minimum kadrowe stanowi co najmniej sześciu samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora.

Uczelnia zadeklarowała do minimum kadrowego na poziomie studiów pierwszego stopnia czternastu nauczycieli akademickich, w tym: ośmiu z grupy pracowników samodzielnych, tj. profesorów i doktorów habilitowanych oraz sześć osób ze stopniem naukowym doktora. Na poziomie studiów drugiego stopnia do minimum kadrowego zadeklarowano trzynastu nauczycieli akademickich, w tym: siedmiu z grupy pracowników samodzielnych, tj. profesorów i doktorów habilitowanych oraz sześć osób ze stopniem naukowym doktora.

W teczkach osobowych znajdują się dokumenty pozwalające na uznanie wszystkich deklarowanych tytułów i stopni naukowych. Zgodnie z art. 9a ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, na wizytowanym kierunku Wydział zaliczył do minimum kadrowego na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia tylko nauczycieli akademickich zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy, na podstawie złożonych przez nich oświadczeń, o których mowa w art. 112a ustawy.

Wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego na poziomie studiów pierwszego i drugiego spełniają warunek zatrudnienia w Uczelni nie krócej niż od początku semestru studiów wynikający z § 13 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r., poz. 1370).

Wszystkim osobom zgłoszonym do minimum kadrowego na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia na bieżący rok akademicki zaplanowano osobiście prowadzone na kierunku studiów i poziomie kształcenia zajęcia dydaktyczne w wymiarze przewidzianym przepisami, zgodnie z § 13 ust. 2 ww. rozporządzenia. Żadna z osób nie przekroczyła limitu minimumów kadrowych określonego w art. 112a ust. 1-2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Powyższa analiza wskazuje, że mając na uwadze kwestie formalne, do minimum kadrowego można zaliczyć:

- na studiach pierwszego stopnia
 - 8 pracowników samodzielnych, tj. profesorów i doktorów habilitowanych,
 - 6 pracowników ze stopniem naukowym doktora,
- na studiach drugiego stopnia
 - 7 pracowników samodzielnych, tj. profesorów i doktorów habilitowanych,

- 6 pracowników ze stopniem naukowym doktora.

Do minimum kadrowego kierunku *zarządzanie* na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia można zatem zaliczyć łącznie 14 nauczycieli akademickich, w tym 8 samodzielnych oraz 6 pracowników ze stopniem naukowym doktora.

Z punktu widzenia formalnego, minimum kadrowe spełnia wymagania określone w § 14 ust. 1 oraz 15 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia.

Wydział wskazał do zintegrowanego dla I i II stopnia kształcenia minimum kadrowego 13 nauczycieli akademickich, w tym:

- 2 profesorów tytularnych doktorów habilitowanych nauk ekonomicznych,
- 3 doktorów habilitowanych nauk ekonomicznych,
- 2 doktorów habilitowanych nauk technicznych z dorobkiem naukowym w zakresie nauk ekonomicznych,
- 6 doktorów nauk ekonomicznych.

Ponadto minimum kadrowe na studiach I stopnia zwiększa jeden doktor habilitowany nauk ekonomicznych, dla którego Wydział stanowi dodatkowe miejsce pracy.

Przegląd dorobku naukowego wskazanych do minimum nauczycieli akademickich pozwolił stwierdzić, że publikacje naukowe pięciu samodzielnych pracowników naukowych (6 dla I stopnia kształcenia) oraz dwóch doktorów mieszczą się w dyscyplinie nauki o zarządzaniu. Podjęte w nich problemy dotyczą systemów i strategii zarządzania, zarządzania siecią przedsiębiorstw, systemów zarządzania jakością, zarządzania marketingiem, konkurencyjności przedsiębiorstw, zarządzania w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw, komunikacji rynkowej. Publikacje naukowe dwóch doktorów habilitowanych i czterech doktorów mieszczą się w dyscyplinie ekonomia. Omawiane w nich zagadnienia dotyczą zastosowania teorii gier w ekonomii, technologii i systemów, informatycznych i gospodarczych, budżetowania jednostek samorządowych, rachunku kosztów interwencjonizmu państwa, rynku pracy, systemów logistycznych, ekologii.

Sześciu pracowników samodzielnych i czterech doktorów posiada doświadczenie praktyczne związane z ocenianym kierunkiem studiów nabyte w czasie pracy na stanowiskach dyrektora, członka zarządu, głównego specjalisty, właściciela firmy, menedżera sprzedaży, prezesa, programisty, konsultanta. Ich doświadczenie zawodowe zgodne jest z opisem efektów kierunkowych i przedmiotowych w zakresie umiejętności.

Na podstawie oceny kwalifikacji formalnych, dorobku naukowego, obciążeń dydaktycznych i doświadczenia zawodowego wskazanych do minimum nauczycieli akademickich Zespół Oceniający stwierdza, że wszystkich wskazanych nauczycieli można zaliczyć do minimum kadrowego I i II stopnia kształcenia na kierunku *zarządzanie*.

Na podstawie informacji uzyskanych w toku wizytacji, należy stwierdzić, że Wydział ugruntował skład minimum kadrowego dla kierunku *zarządzanie* na poziomie studiów pierwszego stopnia w roku akademickim 2013/2014. Analizując zmiany w składzie minimum kadrowego od roku akademickiego 2012/2013, należy wskazać, że od tamtej pory nieprzerwanie do minimum zaliczana jest grupa tych samych pięciu pracowników (2 osoby z grupy pracowników samodzielnych oraz 3 osoby z grupy osób posiadających stopień naukowy doktora).

W przypadku minimum kadrowego dla kierunku *zarządzanie* na poziomie studiów drugiego stopnia zgodnie z § 9 ust. 2 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.) wymagania dotyczące minimum kadrowego zostały spełnione z początkiem ostatniego roku studiów pierwszego cyklu kształcenia (rok akademicki 2014/2015).

Skład minimum kadrowego na kierunku *zarządzanie* prowadzonym w Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie WSB w Poznaniu w perspektywie długookresowej wydaje się stabilny. Na podstawie analizy teczek osobowych pracowników podanych do zaliczenia do minimum kadrowego na kierunku *zarządzanie*, można stwierdzić, że zdecydowana większość

nauczycieli akademickich wskazanych do minimum kadrowego zatrudniona jest na czas nieokreślony.

Zgodnie z § 29 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r., poz. 1370) Uczelnia prowadząca kierunek studiów w obszarze nauk społecznych w dniu wejścia w życie ww. rozporządzenia (10 października 2014 r) jest zobowiązana dostosować minimum kadrowe w zakresie proporcji liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów na danym kierunku studiów, do wymogów określonych w § 17 ust. 1 pkt. 8 nowego rozporządzenia, do dnia 1 października 2015 roku.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe (dla studiów II stopnia 13 a dla studiów I stopnia 14) do liczby studentów kierunku (1245) spełnia wymagania § 17 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445 z późn. zm.) i wynosi ok. 1:45 (liczba studentów 638) na studiach I stopnia i 1:47 (liczba studentów – 607) na studiach II stopnia wobec limitu (1:160)

Obsada zajęć dydaktycznych z poszczególnych przedmiotów jest prawidłowa. Pracownicy samodzielni prowadzą wykłady i seminaria, doktorzy wykłady, ćwiczenia, seminaria, konwersatoria, magistrzy ćwiczenia i lektoraty. Liczba przedmiotów prowadzonych przez jedną osobę nie budzi zastrzeżeń. Tematyka prowadzonych zajęć jest na ogół zgodna z dyscyplinami naukowym reprezentowanym przez poszczególnych nauczycieli i ich doświadczeniem zawodowym.

Załącznik nr 6 . Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena

Hospitowane zajęcia spełniały w pełni wymogi kształcenia akademickiego. Treści prowadzonych zajęć wpisywały się w realizację celu wykładanych przedmiotów, były przekazywane w sposób angażujący zainteresowanie studentów.

4.3).

Procedury polityki kadrowej Wydziału oparte są na instrumentach oceny, weryfikacji i motywacji ukierunkowanych na podnoszenie jakości zajęć dydaktycznych. Co dwa lata przeprowadzana jest kompleksowa ocena pracowników obejmująca:

- działalność naukową (publikacje, udział w konferencjach, awanse naukowe, projekty badawcze),
- działalność dydaktyczną (oceny w ankietach studentów, oceny z hospitacji, publikacje dydaktyczne, przygotowanie programów nauczania i in.),
- działalność organizacyjną (udział w komisjach, opieka nad kołami naukowymi, specjalnościami, prace na rzecz praktyki i in.).

Podstawą oceny są informacje zawarte w corocznych ankietach, do których składania zobowiązani są wszyscy pracownicy.

Uzyskana przez pracowników ocena decyduje o warunkach dalszego ich zatrudnienia i wysokości wynagrodzenia:

- ocena wyróżniająca (A) stanowi podstawę awansu finansowego zgodnie z właściwym zarządzeniem rektora w sprawie nagród i wyróżnień rektorskich za aktywność naukową oraz awansu finansowego pracowników akademickich;
- ocena zadowolająca (B) nie rodzi skutków pozytywnych ani negatywnych;
- ocena dopuszczająca (C1) oznacza konieczność opracowania przez pracownika w ciągu miesiąca od dnia zapoznania się z oceną tzw. indywidualnego programu naprawczego. Celem programu ma być ustalenie harmonogramu i kierunku rozwoju pracownika w obszarach podlegających ocenie i z racji dotychczasowej niewystarczającej aktywności. W takim przypadku okres następnej oceny skracany jest do jednego roku. Uzyskanie w dwóch kolejnych okresach ocen dopuszczających (C1) stanowi powód do rozwiązania stosunku pracy;

- ocena negatywna (niezadowolająca - C) skutkuje rozwiązaniem umowy o pracę w trybie określonym ustawą prawo o szkolnictwie wyższym.

Przeprowadzona na przełomie 2013 i 2014 roku ocena pracowników stanowiących minimum kadrowe kierunku *zarządzanie* potwierdziła ich wysokie kwalifikacje naukowe, dydaktyczne i organizacyjne wyrażone ocenami A i B.

Zgodnie z wymaganiami Procesu Bolońskiego władze Wydziału umożliwiają i zachęcają pracowników do kontaktów i pobytów w zagranicznych ośrodkach akademickich. W latach 2010-2014 w ramach programu LLP Erasmus wyjechało za granicę 5 pracowników prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku, 2 pracowników odbywało staże w University of Northampton w Wielkiej Brytanii. Pracownicy i studenci mieli też okazję uczestniczyć w zajęciach prowadzonych przez 4 nauczycieli akademickich z zagranicy. W doskonaleniu kwalifikacji pracowników ważną rolę pełni nawiązana w 2012 roku współpraca Wydziału z Franklin University w USA. Współpraca ta polega na tworzeniu wspólnej oferty dydaktycznej (kursów, programu MBA), korzystaniu z doświadczenia Uczelni amerykańskiej w zakresie śledzenia losów absolwentów, tworzenia programów w oparciu o efekty kształcenia, weryfikacji efektów. W wyniku tej współpracy, powołano na Wydziale menedżerów kierunków oraz Wydziałowego metodyka.

Spotkanie odbyło przy licznych udziałach pracowników kierunku *zarządzania* a także wizytowanego kierunku *logistyka*. Spotkanie zdominowały zagadnienia koncepcji kształcenia w ramach profilu praktycznego. Pracownicy stwierdzili, że wypracowane koncepcje nie są ostateczne. Tworzone są ciągle nowe podejścia angażujące w bardzo znacznym stopniu pracodawców. Dotyczy to w szczególności logistyki inżynierskiej, rozwiązanie dla której będą pewnym punktem odniesienia dla pozostałych kierunków, w tym dla wizytowanego kierunku *zarządzanie*.

Tworzone są przy udziale metodyków Uczelni i przygotowane wspólnie z pracodawcami materiały dydaktyczne, przede wszystkim dotyczące analiz przypadków, trwa przebudowa praktyk, przygotowywane są wspólnie z metodykami zadania dla opiekunów praktyk. Nauczyciele akademicy podkreślali rolę metodyków kształcenia, będących dla nich wsparciem w wypracowywaniu metod kształcenia. W opinii nauczycieli akademickich obszar zainteresowań zawodowych studentów kierunku *zarządzanie* jest szerszy niż studentów kierunku *logistyka*. Nauczyciele akademicy podkreślali, że kultura organizacyjna Szkoły, jej misja i wizja dają gwarancje ciągłego doskonalenia procesu kształcenia, podnoszenia jego jakości i wprowadzania zmian odpowiednio do potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego. Jako przykład przytaczano m.in. powołanie nowego koła naukowego Leader, patronat nad którym sprawuje Śląskie Towarzystwo Marketingowe. Część dyskusji poświęcona była także studiom II stopnia na kierunku *zarządzanie* o profilu praktycznym. Jest to kolejne wyzwanie dla Uczelni, bowiem oznacza to zachowanie określonych proporcji między kształceniem praktycznym a realizacją efektów kształcenia w zakresie wiedzy. Nauczyciele akademicy obecni na spotkaniu szczególnie w tym aspekcie podkreślali rolę specjalności opracowywanych wspólnie z praktykami gospodarczymi a także rolę zajęć prowadzonych w warunkach rzeczywistych.

Załącznik nr 5 - Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego - ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

4.1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji w pełni umożliwiają osiągnięcie założonych efektów kształcenia w obszarze nauk społecznych, dziedzinie nauk ekonomicznych, dyscyplinach ekonomia i nauki o zarządzaniu.

4.2) Wszystkie wymagania odnośnie do minimum kadrowego są w pełni spełnione. Minimum to, dla I stopnia kształcenia stanowi 8 pracowników samodzielnych i 6 doktorów (co oznacza

nadwyżkę 5 pracowników), dla II stopnia kształcenia: 7 pracowników samodzielnych i 6 doktorów (co oznacza nadwyżkę 1 osoby).

4.3) Polityka kadrowa Wydziału uruchamia skuteczne mechanizmy oceny i podnoszenia poziomu kwalifikacji pracowników. Wydział stwarza pracownikom dobre warunki rozwoju kwalifikacji i wymiany doświadczeń z zagranicznymi Uczelniami.

Kryterium 5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Wydział Zamiejscowy w Chorzowie prowadzi działalność dydaktyczną w trzech budynkach. Zajęcia dydaktyczne studentów ocenianego kierunku odbywają się w budynku przy ul. Sportowej 29. Od 2006 roku stanowi on własność WSB. Budynek posiada

- dwie klimatyzowane aule: jedna na 345 osób, druga na 325 osób, obie wyposażone są w sprzęt zapewniający pełną obsługę multimedialną (projektor multimedialny, nagłośnienie z mikrofonami bezprzewodowymi, wizualizer, tablica interaktywna, elektrycznie opuszczany ekran, całość sterowana jest poprzez dotykowy panel sterowania, komputer z dostępem do internetu),
- 5 sal wykładowych na 110 osób, wyposażonych w nagłośnienie i sprzęt multimedialny,
- 20 sal konwersatoryjnych (od 40 do 50 osób),
- 4 sale lektoratowe (na 20 osób),
- 2 sale przeznaczone na laboratorium fizyczne wyposażone m.in. w specjalistyczny mikroskop z okularom mikrometrycznym, ultra termostat, wiskozymetr Hoefflera, ławę optyczną, specjalistyczne wagi pomiarowe),
- 6 sal komputerowych (każda na 20 stanowisk komputerowych),
- 2 sale wideo-konferencyjne wyposażone w sprzęt multimedialny.

Łączna ilość miejsc dydaktycznych wynosi 2 380.

Przy budynku znajduje się parking dla wykładowców na 28 pojazdów oraz parking dla studentów na 120 samochodów.

W sześciu salach komputerowych odbywają się zajęcia dydaktyczne, na których wykorzystywane jest oprogramowanie: pakiet biurowy MS OFFICE, MS SQL SERWER (bazy danych), MySQL (na otwartej licencji), MediaWiki, Neurosolution 7, Qualys Security & Compliance Suite, MS Visual Studio 2013, Joomla, Wordpress, Adobe CS4/Corel Draw X4, PHP (na otwartej licencji), Symfonia Sage/Symfonia 2013, Vanguard Knowledge Automation System, Navision, Debian, Moodle (na otwartej licencji), Lectora, Wink (na otwartej licencji), MS Project. Oprogramowanie to jest systematycznie uzupełniane zgodnie z dyspozycjami prowadzących zajęcia.

Uczelnia udostępnia studentom darmowy dostęp do Internetu poprzez WiFi, 13 stanowisk komputerowych, w tym dwa przystosowane do osób niepełnosprawnych oraz 3 kioski internetowe. Ponadto blisko wejść do budynku zlokalizowane są infomaty zapewniające dostęp do extranetu, dzięki czemu studenci mogą sprawdzić plan zajęć, oceny, konsultacje wykładowców, terminy zaliczeń, egzaminów.

Do dyspozycji wykładowców prowadzących zajęcia w małych salach pozostaje

- 17 szt. mobilnych projektorów multimedialnych,
- 36 szt. stacjonarnych projektorów multimedialnych,
- 13 szt. laptopów,
- 21 szt. radiomagnetofonów (z CD i mp3),
- 31 szt. rzutników pisma,
- 3 przenośne (jezdne) zestawy TV (telewizor, magnetowid/DVD),
- 8 szt. stacjonarnych zestawów TV (telewizor, magnetowid).

W budynku tym zlokalizowana jest też Biblioteka Wydziału. Księgozbiór Biblioteki obejmuje ok. 30 000 egzemplarzy książek i 8 000 czasopism. Ważne w nim miejsce zajmują książki z obszaru nauk społecznych gromadzone w Dziale 5 „Nauki ekonomiczne” (ok. 1 700 woluminów), Dziale 6 „Bankowość” (ok. 500 tytułów), Dziale 7 „Finanse” (ok. 1 000 pozycji), Dziale 10 „Zarządzanie” (ok. 1 000 książek) oraz Dziale 14 „Rachunkowość” (ok. 700 egzemplarzy). Biblioteka prenumeruje też wiele ważnych dla pracowników i studentów zarządzania czasopism naukowych polskich i obcojęzycznych, m.in.: Bank, Ekonomia i Środowisko, Ekonomia i Organizacja Przedsiębiorstw, Ekonomista, Handel, Handel Wewnętrzny, Home & Market, Marketing w Praktyce, Nowe Życie Gospodarcze, Organizacja i Kierowanie, Personel i Zarządzanie, Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego, Przegląd Organizacji, Rachunkowość, Wiadomości Statystyczne, Zarządzanie Jakością, Zarządzanie Zasobami Ludzkimi, Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości.

W Bibliotece Wydziału dostępne są też bazy danych pełnotekstowe, bibliograficzne, i faktograficzne. Studenci mogą korzystać z nich w Czytelni, w której znajduje się 10 stanowisk komputerowych. Wykaz dostępnych baz obejmuje: Alebank. Finanse. Bankowość. Samorząd., BazEkon, Copernicus Publications, EBSCO, Elsevier Science Direct, EMIS, Ibuk Libra, Inforlex Biblioteka, LEX Omega, Monitor Ubezpieczeniowy, Nature – czasopismo, PROQUEST: ABI/INFORM Global, ABI/INFORM Dateline, ABI/INFORM Trade&Industry, Science – czasopismo, Scopus, SpringerLink, Web of Knowledge, Wiley-Blackwell.

Według opinii władz Wydziału zasoby bazy dydaktycznej w budynku przy ul. Sportowej 29 są wystarczające dla prowadzenia zajęć na ocenianym kierunku. Warto jednak zaznaczyć, że Wydział dysponuje także salami dydaktycznymi w budynku przy ul. Wandy 66 stanowiącym własność założyciela WSB, w którym znajdują się:

- 2 sale wykładowe o pojemności: 110 osób (z nagłośnieniem oraz sprzętem multimedialnym),
- 7 sal konwersatoryjnych o pojemności: 40 osób,
- 3 sale seminaryjne o pojemności: 20 osób,
- 1 salka konferencyjna o pojemności: 20 osób (wyposażona w sprzęt multimedialny).

Łączna ilość miejsc dydaktycznych wynosi 595. Wydział wynajmuje także 16 sal dydaktycznych o łącznej liczbie 660 miejsc w Gimnazjum nr 2 im. Jana Pawła II zlokalizowanym w bliskim sąsiedztwie przy ul. Sportowej 4 oraz sale sportowe w różnych ośrodkach i szkołach.

W opinii studentów na kierunku *zarządzanie* mają oni do dyspozycji bazę dydaktyczną, która pozwala na realizację założonych efektów kształcenia. Zajęcia odbywają się w salach dydaktycznych, które zawierają wystarczającą liczbę miejsc siedzących oraz są wyposażone w sprzęt multimedialny. Studenci pozytywnie odnieśli się do stanu bazy dydaktycznej.

Studenci mają także do dyspozycji bibliotekę WZ w Chorzowie, która została przez nich oceniona pozytywnie. Wszelkie pozycje, które znajdują się w sylabusach przedmiotów mogą zostać odnalezione w bibliotece Uczelnianej. Biblioteka oferuje szerokie możliwości zamawiania i wypożyczania książek, w tym zamawianie internetowe i system rezerwacji książek. Oprócz możliwości korzystania z biblioteki Uczelnianej, studenci mogą także korzystać z Biblioteki Śląskiej w Katowicach.

Studenci kierunku *zarządzanie* mogą skorzystać z szerokiej oferty miejsc praktyk studenckich, udostępnianej przez Biuro Karier. Mogą oni także sami takie miejsce wyszukać lub zaliczyć jako praktyki studenckie swoją pracę zawodową. Zaliczenie pracy zawodowej (ok. 80% studentów wizytowanego kierunku wykonuje taką pracę), odbywa się na podstawie weryfikacji wykonywanej przez studenta pracy z zakładanymi efektami kształcenia kierunku. Weryfikacja ta jest dokonywana przez opiekuna praktyk i dziekana.

Budynek, w którym odbywają się zajęcia na kierunku *zarządzanie* nie jest przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Władze administracyjne deklarują, że wobec studentów niepełnosprawnych dostosowywany jest plan zajęć, tak by odbywały się ona na parterze, ale mimo to obsługa administracyjna studentów lub biblioteka znajdują się na piętrze budynku, bez możliwości dostania się tam osób z niepełnosprawnościami ruchowymi. Uczelnia nie posiada także toalet dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Jak zadeklarowały Władze jednostki, w momencie przeprowadzania wizytacji, na kierunku *zarządzanie* nie studiowały osoby z niepełnosprawnościami.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego - ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Baza dydaktyczna Wydziału zapewnia bardzo dobre warunki do prowadzenia zajęć dydaktycznych. Budynek jest wyremontowany, sale dydaktyczne wyposażone w stosowane meble i urządzenia audiowizualne. Pracownie komputerowe posiadają oprogramowanie dostosowane do potrzeb realizacji deklarowanych efektów kształcenia. Studenci mają zapewniony dostęp do Internetu i komputerów także poza planowanymi zajęciami dydaktycznymi. Biblioteka stwarza pracownikom i studentom dobre warunki do korzystania z tradycyjnych i elektronicznych źródeł wiedzy i informacji. Słabą stroną infrastruktury jest brak przystosowania dla potrzeb osób niepełnosprawnych.

Kryterium 6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Zgodnie z Zarządzeniem nr 14/2013 Kanclerza WSB w Poznaniu w sprawie struktury zarządzania dydaktyką i nauką na Wydziale Zamiejscowym powołano trzy katedry: Katedrę Finansów i Rachunkowości, Katedrę Nauki o Polityce oraz Katedrę Zarządzania. Do zadań Katedry Zarządzania powołanej do realizacji zadań naukowych zmierzających do utrzymania uprawnień do prowadzenia studiów II stopnia na kierunku *zarządzanie* należy:

1. Planowanie rozwoju naukowego pracowników naukowo-dydaktycznych.
2. Motywowanie do pracy naukowej (w tym: publikacji, udziału w konferencjach, udziału w projektach badawczych).
3. Pomoc w pracy naukowej.
4. Wspieranie przewodów doktorskich, habilitacyjnych.
5. Włączanie się w projekty realizowane w Uczelni

Działalność naukowo-badawcza pracowników prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku jest finansowana przede wszystkim ze środków własnych w wysokości uwzględnianej w corocznym budżecie Wydziału i wynoszącej od 547,2 tys. (w roku 2010) do 611 tys. zł (w roku 2013). Środki te przeznaczono na dofinansowanie udziału pracowników w zewnętrznych konferencjach naukowych oraz innych wydarzeniach naukowych, wewnętrzne granty badawcze, organizowanie konferencji i seminariów naukowych przez poszczególne katedry, finansowanie publikacji w postaci Wydziałowych Zeszytów Naukowych oraz monografii naukowych wydawanych przez Wydawnictwo Naukowe WSB w Poznaniu oraz wydawnictwa zewnętrzne, a także wspieranie awansów naukowych pracowników.

Warto także podkreślić zakończone sukcesem starania o pozyskanie środków zewnętrznych w ramach projektów „Budowa potencjału rozwojowego Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu przez wzrost jakości i efektywności kształcenia”, „Uczenie się logistyki przez doświadczenie – program rozwoju WSB w Poznaniu”, które wykorzystano m.in. na finansowanie staży naukowych pracowników za granicą, stypendia doktorskie i habilitacyjne.

W okresie od 2009 roku na Wydziale zorganizowano 18 krajowych i zagranicznych konferencji naukowych, wśród których problematyka 8 mieściła się w dziedzinie nauk ekonomicznych. Były to konferencje pn.

- V Chorzowska Konferencja Bankowości i Finansów „Transfer wiedzy i funduszy europejskich do sektorów gospodarki krajów UE”, pod patronatem honorowym Komisarz UE ds. polityki regionalnej prof. Danuty Hübner, Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce, Minister Rozwoju Regionalnego Elżbiety Bieńkowskiej oraz Związku Banków Polskich, 26-27 wrzesień 2008;

- „Technologie informacyjne w gospodarce opartej na wiedzy”, konferencja organizowana przez Katedrę Informatyki oraz Bibliotekę Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie, 22 września 2009;
- VI Chorzowska Konferencja Bankowości i Finansów „Nowe wyzwania dla uczestników rynków finansowych wobec współczesnego kryzysu ekonomicznego”, 17-18 września 2010;
- „Coaching - trendy i korzyści dla biznesu”, konferencja organizowana przez Dział Studiów Podyplomowych i Katedrę Zarządzania oraz International Coach Federation pod patronatem Regionalnej Izby Gospodarczej w Katowicach, 18 kwietnia 2012;
- VII Chorzowska Konferencja Bankowości i Finansów „Kryzys finansowy a przyszłość Unii Europejskiej”, 21-22 września 2012;
- „Być, mieć czy władać?”, konferencja organizowana przez Katedrę Zarządzania i Zakład Filozofii, Socjologii i Psychologii, Chorzów 25 kwietnia 2013;
- „Paradygmat finansowy w obliczu współczesnej ekonomii”, Chorzów, 22.11.2013;
- VIII. Chorzowska Konferencja Bankowości i Finansów, „Finanse instytucji prywatnych i publicznych w warunkach niepewności”, ogólnopolska konferencja naukowa organizowana przez Wydział Zamiejscowy w Chorzowie 19-20 września 2014.

W konferencjach tych czynnie uczestniczyli pracownicy ocenianego kierunku. Przygotowane na konferencje referaty zostały opublikowane w Zeszytach Naukowych Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu oraz w Zeszytach Naukowych Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie. O aktywności naukowej pracowników świadczy także zorganizowanie przez Katedry 31 seminariów naukowych poświęconych różnym problemom naukowym z dziedziny nauk ekonomicznych.

Efekty badań naukowych nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są także wykorzystywane w dydaktyce w postaci monografii, podręczników i materiałów dydaktycznych. W latach 2009-2013 ukazały się kilka monografii, które mają bezpośredni związek z dziedziną nauk ekonomicznych:

- Implikacje napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych na gospodarki krajów Grupy Wyszehradzkiej, Dom Wydawniczy „AGNUS”, 2010;
- Transfer wiedzy i funduszy europejskich do sektorów gospodarki krajów Unii Europejskiej, J. Wydawnictwo WSB w Poznaniu, 2010;
- Społeczna odpowiedzialność a *zarządzanie* jakością, Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice 2010;
- Budżetowanie jednostek działalności gospodarczej w teorii i praktyce, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bankowej, Poznań 2010;
- Planowanie i kontrola budżetowa w organizacjach, Wolters Kluwer, Warszawa 2011;
- Podstawy metodologii badań w naukach o zarządzaniu, Wolters Kluwer, Warszawa 2011;
- Podstawy metodologii badań w naukach o zarządzaniu, Wolter Kluwer, Warszawa 2012;
- Modelowanie procesów biznesowych w projektach, Wydawnictwo Bizzare, Warszawa 2012;
- Uwarunkowania zachowań podmiotów rynkowych – szanse i zagrożenia, Wydawnictwo Wyżej Szkoły Bankowej, Poznań 2012;
- Dwie dekady transformacji gospodarczej i politycznej Federacji Rosyjskiej. Osiągnięcia, problemy, perspektywy, Wydawnictwo WSB w Poznaniu, 2013.

Prowadzona przez pracowników działalność naukowo-badawcza przekłada się też na proces dydaktyczny w postaci wykładów specjalizacyjnych oraz tematów prac dyplomowych.

W prowadzonych na Wydziale badaniach naukowych uczestniczą też studenci, głównie członkowie Kół Naukowych. Pod opiekę merytoryczną wykładowców, opiekunów Kół przygotowują referaty na konferencje studenckich kół naukowych i mają możliwość publikacji artykułów w „Debiutach naukowych WSB w Poznaniu”.

Wydział współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym Program Partnerstwa Biznesowego zakłada ścisłą współpracę z pracodawcami. Program określa również zakres współpracy między partnerami (Uczelnią a otoczeniem biznesowym) w obszarze kształcenia i badań naukowych. Daje także możliwość uczestniczenia przez studentów w stażach, wizytach studyjnych, spotkaniach z

pracodawcą, szkoleniach prowadzonych przez praktyków rynku. W programie tym uczestniczą, m.in.: Business Consulting, Górnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego, Instytut Gospodarki Nieruchomościami, Kompanie Węglowe, Poczta Polska, Regionalna Izba Gospodarcza, SMG KRC Human Resources.

Wydział współpracuje z innymi Uczelniami czego przykładem są organizowane i wymienione wyżej konferencje naukowe. Efekty naukowe tych konferencji wspomagają proces dydaktyczny poprzez publikacje wykorzystywane w pracach dyplomowych.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego - ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego.

Badania naukowe pracowników prowadzących działalność dydaktyczną na kierunku zarządzanie koncentrują się głównie w dziedzinie nauk ekonomicznych. Badania te są planowane i finansowane przede wszystkim ze środków własnych, stanowiących ok. 60% nakładów ogółem na działalność naukową Wydziału. Wyniki prowadzonych badań pracownicy publikują w Zeszytach Naukowych Wydziału, Zeszytach Naukowych WSB w Poznaniu i w innych oficynach wydawniczych, monografiach prezentujących referaty przygotowane na organizowane przez Wydział konferencje naukowe oraz na krajowe i międzynarodowe konferencje, w których również aktywnie uczestniczą. Rezultaty prowadzonych badań są wykorzystywane w procesie dydaktycznym w postaci podręczników, skryptów, materiałów pomocniczych, przykładów, a także na wykładach specjalizacyjnych i seminariach dyplomowych. W prowadzonych na Wydziale badaniach naukowych uczestniczą też studenci, głównie członkowie Kół Naukowych. Pod opieką merytoryczną wykładowców, opiekunów Kół przygotowują referaty na konferencje studenckich kół naukowych i mają możliwość publikacji artykułów w „Debiutach naukowych WSB w Poznaniu”.

Kryterium 7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

7.1)

Zasady rekrutacji na rok akademicki 2014/2015 określa uchwała nr 87/2013 Konwentu Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu z dnia 31 maja 2013 roku w sprawie warunków i trybu rekrutacji na studia wyższe na rok akademicki 2014/2015 Przedstawiona została również uchwała Konwentu WSM nr 49/2014 z dnia 17 kwietnia 2014 roku, która określa zasady rekrutacji na rok akademicki 2015/2016 również dla Zamiejscowego Wydziału w Chorzowie. Zatem Uczelnia przestrzega terminów dotyczących określenia dla kandydatów warunków rekrutacji, uchwały te wskazują Komisje, które przeprowadzają rekrutację, w tym Komisję odwoławczą, dokumenty, które obowiązują przy ubieganiu się o przyjęcie na studia I i II stopnia a także postępowanie rekrutacyjne. Określono szczegółowo warunki przyjęć dla cudzoziemców (cudzoziemcy, oprócz wymaganych dokumentów powinni przedstawić również inne dokumenty określone w rozporządzeniu ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego wydanym na podstawie art. 44 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym), zaś limit miejsc na poszczególne kierunki studiów określa Konwent. Uczelnia w uchwale tej nie określa szczegółowych warunków przyjęć na studiach I i II stopnia. Generalnym warunkiem jest posiadanie świadectwa dojrzałości na studiach I stopnia i dyplomu studiów wyższych I stopnia lub magisterskich na studiach II stopnia. Podstawowym kryterium przyjęć na studia I stopnia decyduje kolejność zgłoszeń. Na studiach II stopnia obowiązuje ukończenie kierunku określonego w zarządzeniu dziekana W przypadku ukończenia innego kierunku o przyjęciu decyduje przewodniczący Wydziałowej komisji rekrutacyjnej.

Wstęp na studia jest wolny, a o przyjęciu decyduje kolejność zgłoszeń.

Procedura rekrutacji na studia stacjonarne obejmuje również test diagnostyczny z wybranego przez kandydata języka obcego, który pozwala przyporządkować go do grupy lektoratowej o odpowiednim poziomie zaawansowania

Warunki rekrutacji nie zawierają zasad dyskryminujących określoną grupę kandydatów. Warunki rekrutacji uwzględniają możliwości potencjału kadrowego i infrastruktury dydaktycznej

Studenci pozytywnie odnieśli się do przyjętych zasad rekrutacji. Wielkość rekrutacji także została przez studentów uznana jako odpowiednia do możliwości Wydziału. Zasady rekrutacji są ogólnodostępne poprzez stronę internetową WZ w Chorzowie.

7.2)

Nakład pracy studentów został określony poprzez przypisanie do poszczególnych przedmiotów punktów ECTS. Zdaniem studentów obecnych podczas spotkania z ZO PKA przypisanie punktów zostało dokonane w sposób odzwierciedlający trudność poszczególnych przedmiotów, tzn. uwzględnia liczbę godzin kontaktowych oraz liczbę godzin pracy własnej studenta. Należy wskazać, że studenci byli poinformowani o istocie funkcjonowania systemu ECTS, co należy ocenić jako dobrą praktykę.

Wskazali, iż nie ma przypadków przedmiotów, których zaliczenie jest niemożliwe przy zastosowaniu odpowiedniego nakładu pracy. Z drugiej strony nie wskazali oni także przypadków przedmiotów, w ramach których osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia wymaga minimalnego, bądź nie wymaga żadnego nakładu pracy własnej.

Przyjęty system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na weryfikację uzyskiwanych przez nich: wiedzy, kompetencji i umiejętności społecznych – w zbalansowanej formie. Regularnie występujące formy weryfikacji cząstkowej obejmują zarówno testy sprawdzające wiedzę oraz formy opisowe, ale także elementy projektowe, w tym powiązane z koniecznością pracy w grupie.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA wskazali, że postawa wszystkich nauczycieli akademickich stanowi czynnik motywujący do nauki. Ten aspekt studenci wskazali jako najbardziej pozytywny aspekt procesu dydaktycznego wizytowanego kierunku.

Zasady oceniania studentów podczas egzaminów z poszczególnych przedmiotów są przejrzyste i obiektywne. Zostały one zamieszczone w sylabusach poszczególnych przedmiotów. Studenci pozytywnie odnieśli się do procesu egzaminowania, wskazując iż w razie potrzeby możliwe są zmiany formy przeprowadzanych egzaminów.

7.3)

Studenci wizytowanego kierunku mają możliwość odbycia części swoich studiów za granicą w ramach stypendium Erasmus+, a także w ramach bilateralnych programów prowadzonych przez WSB. Regulamin Studiów umożliwia studentom przenoszenie i uznanie osiągniętych w zagranicznej Uczelni efektów kształcenia poprzez punktację ECTS.

Zasady aplikowania o udział w stypendium Erasmus+ zostały określone na stronie internetowej WZ w Chorzowie. Studenci są o nich także informowani podczas regularnych spotkań informacyjnych. Studenci obecni podczas spotkania z ZO PKA, wskazali, iż mimo że ze względów zawodowych (większość z nich to studenci pracujący), nie planują wyjazdu za granicę – to wiedzą w jaki sposób mogą o taki wyjazd aplikować.

Studenci znają i rozumieją zasady funkcjonowania systemu punktacji ECTS. Zostali o tym poinformowani w ramach Tygodnia Zero – wydarzenia organizowanego przez Wydział dla każdego nowego rocznika studentów. Organizację tego typu wydarzenia należy ocenić pozytywnie.

Ponadto w programie kształcenia przewidziano nauczanie wybranego języka obcego, który student powinien w toku studiów opanować na poziomie B2, natomiast w przypadku studiów na poziomie drugiego stopnia – B2+.

Na uwagę zasługuje bogata oferta Biura Karier, która umożliwia studentom kierunku *zarządzanie* odbycie wizyt studyjnych za granicą, które są dostępne zarówno dla studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Studenci wskazali, iż tego typu wizyty stanowią dla nich podstawę do wymiany doświadczeń i możliwość weryfikacji swojej wiedzy oraz umiejętności.

Ponadto studenci WSB mają możliwość wymiany krajowej, pomiędzy poszczególnymi jednostkami w ramach sieci szkół WSB. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA nie korzystali z tego typu możliwości, jednakże słyszeli o programie.

Studenci wizytowanego kierunku to w blisko 90% osoby pracujące, wobec czego są one w mniejszym stopniu zainteresowane dłuższą wymianą zagraniczną. Jednakże oferta Biura Karier w zakresie wizyt studyjnych, okazała się dla studentów bardzo atrakcyjna i chętnie z niej korzystają. Wizyty studyjne przybierają formę wyjazdów weekendowych, podczas których studenci mają okazję obserwować pracę przedsiębiorstw związanych z dziedziną zarządzania. Studenci wskazali, iż jest to cenne uzupełnienie ich wiedzy i umiejętności nabywanych w toku kształcenia. Dostosowanie oferty Biura Karier w zakresie międzynarodowej mobilności studentów do potrzeb studentów niestacjonarnych należy ocenić jako dobrą praktykę.

7.4)

Studenci wizytowanego kierunku objęci są systemem opieki dydaktycznej opartym na zajęciach dydaktycznych odbywających się w formie wykładów, ćwiczeń, lektoratów i seminariów. Liczba godzin wykładowych i ćwiczeniowych jest zbalansowana. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA pozytywnie odnieśli się do sposobu przeprowadzania zajęć, który uwzględnia praktyczne aspekty zarządzania.

System opieki dydaktycznej składa się także na platformę e-learningową, w ramach której studentom są udostępniane materiały dydaktyczne. Jednakże materiały te mają jedynie formę uzupełniającą w stosunku do zajęć kontaktowych. W formie e-learningowej przeprowadzane były także zaliczenia z trzech przedmiotów. Zaliczenie było możliwe jedynie po zalogowaniu się w określonym czasie na swoje indywidualne konto w wewnętrznym systemie informatycznym Uczelni i udzielenie odpowiedzi pisemnej na zadawane pytania.

Nauczyciele akademicy są dostępni dla studentów na dyżurach i konsultacjach podczas zjazdów, a także poza terminami swoich dyżurów w drodze korespondencji mailowej.

W zakresie opieki naukowej studenci mają możliwość uczestniczenia w licznych kołach naukowych, które aktywnie działają w ramach kierunku. Koła te pozwalają na poszerzenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych studentów. Chętnie uczestniczą w pracach kół naukowych, które przewidują m.in. udział w organizowanych spotkaniach z przedstawicielami rynku pracy oraz przedsiębiorcami. Koła naukowe biorą także udział w przygotowywaniu konferencji naukowych organizowanych przez Władze Wydziału.

Studenci mają do dyspozycji przejrzyste i czytelne sylabusy poszczególnych przedmiotów, w których zawarto informacje m.in. dotyczące formy zaliczenia przedmiotu, liczby punktów ECTS, opis efektów kształcenia, a także wykaz literatury przedmiotu. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA wskazali, że chętnie korzystają z sylabusów dostępnych poprzez wewnętrzną platformę internetową Uczelni.

Studenci wizytowanego kierunku są motywowani do osiągania lepszych efektów kształcenia na różnych płaszczyznach. Z jednej strony są to regularne formy weryfikacji częściowej, których wyniki przekładają się na oceny końcowe studentów. Studenci, którzy uzyskują najlepsze wyniki w nauce mają szansę na uzyskanie stypendium Rektora dla najlepszych studentów, ale także na skorzystanie z atrakcyjnego programu pozwalającego na nieodpłatne studiowanie „Very Important Student”.

Nauczyciele akademicy poprzez praktyczne podejście do prezentowanych treści zachęcają studentów do wykorzystywania zdobywanej wiedzy w swoich miejscach pracy już podczas studiów. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA bardzo pozytywnie odnieśli się do stosowanych metod motywacyjnych.

Jednostka stosuje system pomocy materialnej oparty na regulaminie pomocy materialnej, który został ustalony przez Rektora w porozumieniu z organem samorządu studenckiego, co spełnia przesłanki art. 186 ust. 1 ustawy. Zgodnie z regulaminem studenci mogą zwracać się do Uczelni o stypendia socjalne, dla osób niepełnosprawnych, zapomogi, oraz stypendium dla najlepszych

studentów. Studenci pozytywnie odnieśli się do procedury aplikowania o przyznanie stypendium oraz do sposobu i terminowości ich wypłacania.

Uczelnia oferuje studentom możliwości rozwoju zawodowego poprzez aktywną działalność Biura Karier. Biuro to, we współpracy z podmiotami zewnętrznymi, oferuje studentom różnego rodzaju warsztaty i szkolenia, wewnętrzne i zewnętrzne, które pozwolą studentom na lepsze odnalezienie się na rynku pracy. Studenci są zainteresowani tego typu dodatkowymi, bezpłatnymi zajęciami. Biuro Karier na bieżąco wysyła do studentów oferty praktyk, staży i pracy, starając się dobrać oferty do profilu poszczególnych studentów.

Na polu rozwoju kulturowego aktywną rolę w Uczelni zajmuje samorząd studencki, który włącza się w liczne przedsięwzięcia kulturalne. Uczelnia zagwarantowała samorządowi studenckiemu dogodne pomieszczenie z pełnym wyposażeniem biurowym, oraz wyasygnowała coroczny budżet na działalność studencką. Dzięki temu studenci są w stanie sami organizować ligi sportowe, koncerty, czy akcje charytatywne, wykorzystując do tego także dostępne pomieszczenia Uczelni.

Na polu rozwoju społecznego Uczelnia umożliwia studentom udział w różnego rodzaju spotkaniach z przedstawicielami lokalnego życia gospodarczego. W ramach tych spotkań studenci mają możliwość zapoznania się ze specyfiką lokalnego rynku pracy, a także poznania aspektów funkcjonowania poszczególnych sektorów gospodarki obecnych w regionie aglomeracji górnośląskiej. Na uwagę zasługuje działalność Stowarzyszenia Absolwentów WSB, które pozwala na wymianę doświadczeń pomiędzy absolwentami, a studentami.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA odnosili się bardzo pozytywnie do stosowanego systemu opieki dydaktycznej, naukowej, materialnej i socjalnej. Wyrazili zadowolenie z praktycznego aspektu procesu dydaktycznego i podkreślili pozytywną, motywującą postawę nauczycieli akademickich. Mogą zgłaszać swoje skargi i wnioski bezpośrednio do nauczycieli akademickich lub poprzez Biuro Obsługi Studenta, czy samorząd studencki. Model ten odpowiada studentom - w kwestiach problemowych najczęściej udają się oni na dyżur odpowiednich pracowników Wydziału. Pozytywnie odnieśli się również do obsługi administracyjnej Uczelni, wskazując na wysokie kompetencje i pomocne nastawienie osób zatrudnionych w Biurze Obsługi Studentów.

Podczas spotkania z ZO PKA wyrażali zadowolenie z decyzji o podjęciu studiów na kierunku *zarządzanie* w WZ w Chorzowie. Proces kształcenia spełnia ich oczekiwania i pozwoli na zdobycie dyplomu, który będzie ceniony na rynku pracy. Studenci wyrażali przekonanie, że ukończone studia pozwolą im na podjęcie pracy lub uzyskanie lepszego stanowiska – w związku z dziedziną zarządzania. Jako największy plus swojej Uczelni studenci wskazali pozytywnie nastawioną do nich kadre dydaktyczną, która zachęca ich do studiowania poprzez praktyczne ukazywanie prezentowanych treści. Nie wskazano negatywnych aspektów swoich studiów.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego - ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

7.1) Zasady i kryteria rekrutacji oparte są na zasadzie obiektywizmu. Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans. Jednostka przyjmuje liczbę studentów odpowiednią w stosunku do swoich możliwości kadrowych i bazy dydaktycznej.

7.2) Przyjęty system oceny osiągnięć studentów w pełni zorientowany jest na proces uczenia się, poprzez zbalansowane wykorzystywanie form weryfikacji częściowej, sprawdzającej wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne

7.3) Oferta Biura Karier jest dostosowana do potrzeb studentów kierunku *zarządzanie*. Przewiduje zarówno klasyczne formy podnoszenia kompetencji w zakresie mobilności, jakimi są semestralne wyjazdy zagraniczne, jak również inne formy. Mimo, iż studenci pracujący są

w mniejszym stopniu zainteresowani mobilnością, to Uczelniane Biuro Karier było w stanie przygotować także dla nich interesującą ofertę krótkich zagranicznych wizyt studyjnych.

7.4) System opieki dydaktycznej, naukowej, materialnej i socjalnej uwzględnia i spełnia potrzeby i oczekiwania studentów. Studenci wyrażają zadowolenie z podjętej decyzji o wyborze kierunku studiów i Uczelni oraz mają przekonanie, że stosowany system kształcenia przyczyni się do ich awansu zawodowego.

Kryterium 8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

8.1)

Na Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie WSB w Poznaniu istotną rolę w organizowaniu działań zmierzających do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na kierunku *zarządzanie* odgrywa System Zarządzania Jakością Kształcenia (SZJK). Jego zadaniem jest identyfikowanie potrzeb, uwzględnienie zmieniających się wymagań rynkowych, analizowanie danych i wariantów, a następnie implementowanie odpowiednich rozwiązań. Wydziałowy Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia w obecnym kształcenia został wprowadzony Zarządzeniem Dziekana Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie nr 3a/2014 z dnia 9 czerwca 2014 roku.

Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem i jakością kształcenia. Organem odpowiedzialnym za funkcjonowanie SZJK na Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie WSB w Poznaniu jest Dziekan Wydziału. Od roku akademickiego 2008/2009 Władze Uczelni powołały Prodziekana ds. Zarządzania Jakością Kształcenia, którego zadaniem jest pełnienie stałego nadzoru nad funkcjonowaniem Systemu. W zakresie kompetencji Prodziekana jest dbanie o sprawny przepływ komunikacji wewnątrz Wydziału, stały kontakt z samorządem studenckim, współpraca z wykładowcami oraz partnerami biznesowymi.

Ponadto Rada Wydziału Zamiejscowego W Chorzowie WSB w Poznaniu Uchwałą nr 5/2008 z dnia 26 czerwca 2008 roku powołała Komisję Rady Wydziału ds. Oceny Jakości Kształcenia oraz Rozwoju Oferty Dydaktycznej w skład, której wchodzi: Prodziekan ds. Oferty Dydaktycznej, Prodziekan ds. Zarządzania Jakością Kształcenia, Menedżerowie Kierunku, w tym reprezentant kierunku *zarządzanie*. W posiedzeniach Komisji bierze udział również Przewodniczący Rady Samorządu Studenckiego oraz delegaci Partnerów Biznesowych. Obecny skład Komisji reguluje Uchwała Rady Wydziału nr z dnia 26 listopada 2013 roku. Głównym zadaniem Komisji jest dbanie o rozwój oferty poszczególnych specjalności, weryfikacja tematów prac dyplomowych oraz ocena jakości kształcenia prowadzonych na Wydziale kierunków.

Na podstawie Zarządzenia Kanclerza WSB w Poznaniu nr 14/2013 w sprawie powołania struktury zarządzania dydaktyką i nauką na Wydziałach w obszarze studiów wyższych, w październiku 2013 roku wdrożono w Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie nową strukturę zarządzania nauką i dydaktyką. Zgodnie z ww. zarządzeniem za koordynację i rozwój aktywności naukowej odpowiedzialni są kierownicy katedr. Kwestiami jakości dydaktyki zajmują się kierownicy zakładów dydaktycznych - menedżerowie kierunków. Menedżerowie kierunku są odpowiedzialni za rozwój danego kierunku studiów, sprawowanie nadzoru nad realizacją zajęć dydaktycznych (hospitacje) przypisanych do kierunku, proponowanie obsady zajęć dla danego kierunku, współpracę z partnerami biznesowymi, analizę wyników ankietyzacji dotyczącej dydaktyki, współpracę z prodziekanami odpowiedzialnymi za sprawy studentów w sprawach oceny pracowników akademickich Wydziału, a także współpracę z dziekanem i prodziekanami w kwestii rozwoju oferty specjalności na kierunku, tworzenia i spójności programów oraz efektów kształcenia na kierunku. Menedżerowie podlegają bezpośrednio Dziekanowi. Ponadto Wydział na stałe zatrudnia Metodyka, którego zadaniem jest wsparcie procesu dydaktycznego poprzez indywidualną pracę z poszczególnymi pracownikami dydaktycznymi.

Oprócz tych działań, w celu zapewnienia sprawności funkcjonowania systemu regularnie odbywają się spotkania kierowników poszczególnych działów WSB, Kolegia Dziekańskie oraz posiedzenia Rady Wydziału i Zarządu WSB.

Reasumując należy stwierdzić, że wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia ma określone ramy formalne, posiada określony aspekt funkcjonalny (zadania), czynnościowy (procedury) oraz strukturalny (jednostki organizacyjne).

Strukturę organizacyjną systemu zapewniania jakości kształcenia należy ocenić jako przejrzystą oraz zapewniającą sprawne *zarządzanie* i właściwy nadzór nad procesem kształcenia.

Działania zmierzające do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia w Wyższej Szkole Bankowej w Poznaniu, w tym w Zamiejscowym Wydziale w Chorzowie na kierunku *zarządzanie* są kompleksowe i systematyczne, zorientowane na dwa główne obszary:

- dobrą organizację studiów i obsługi administracyjnej z przyjaznym podejściem do studenta,
 - dopasowanie kształcenia do wymagań pracodawców i wymagań rynku pracy.
- Wymieniając główne narzędzia i programy oddziałujące bezpośrednio na zapewnianie jakości kształcenia na wizytowanym kierunku studiów, należy wskazać wymienione niżej.
- Semestralna ankieta oceny wykładowców, którą wypełniają studenci Wydziału WSB – ankieta jest przekazywana studentom drogą elektroniczną – extranetem.
 - Coroczna ankieta oceny jakości usług edukacyjnych świadczonych przez WSB, którą wypełniają studenci studiów I i II stopnia.
 - Coroczna ankieta oceny jakości usług edukacyjnych świadczonych przez WSB dla słuchaczy studiów podyplomowych – oceny jakości usług dokonują słuchacze studiów podyplomowych Wydziału.
 - Coroczne badania Pracodawców współpracujących i niewspółpracujących z WZ w Chorzowie WSB w Poznaniu.
 - Kwestionariusz wykładowcy badający aktywność naukową i publikacyjną kadry naukowo-dydaktycznej oraz pracowników dydaktycznych w danym roku kalendarzowym.
 - Specjalna skrzynka mailowa, na którą swoje uwagi dotyczące funkcjonowania Uczelni mogą zgłaszać studenci.
 - Anonimowa ankieta dotycząca wywiadu z przebiegu praktyki, stażu, miejsca zatrudnienia studentów WSB.
 - Zebrania Katedr i Zakładów Dydaktycznych, w trakcie których omawiane są sprawy bieżące, jakościowe.
 - Program hospitacji zajęć dydaktyków, realizowany przez Menedżerów Kierunku, a nadzorowany przez Dziekana Wydziału.
 - Monitorowanie jakości e-learningowych materiałów dydaktycznych.
 - Monitoring poziomu zdawania egzaminów, poziomu retencji, etc. (Dziekanat prowadzi statystyki w układzie semestru, które są poddawane analizie przez Dziekana i stanowią podstawę do wprowadzenia działań naprawczych np.: wprowadzenie dodatkowych, bezpłatnych zajęć dla studentów z takich przedmiotów jak matematyka, statystyka czy ekonometria).
 - Stałe dyżury pracowników i Władz Wydziału oraz okazjonalne spotkania ze studentami zarówno z inicjatywy Wydziału, studentów, jak i organizacji i grup studenckich stanowią istotną płaszczyznę do wymiany doświadczeń, a przez to są doskonałym źródłem informacji dotyczącym oceny procesu dydaktycznego przez studentów.
 - Szkolenia z zakresu metodyki nauczania oraz aktywnych form dydaktycznych dla kadry naukowej WSB.
 - Zajęcia dodatkowe dla kandydatów na studia, które odbywają się w ramach Zimowej Akademii Umiejętności, z zakresu matematyki, języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie oraz geografii,
 - Wspieranie dydaktyki przez zewnętrzne podmioty (np. Program Partnerstwa Biznesowego).
 - Biuro Karier organizujące corocznie szereg szkoleń, na bieżąco współpracując z firmami komercyjnymi. Ponadto organizuje praktyki, płatne staże, miejsca pracy, wspiera studentów w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych, gromadzi opinie studentów nt. firm, w których

organizowane były staże i praktyki.

- Program Partnerstwa Biznesowego wprowadzony Zarządzeniem Dziekana WZ w Chorzowie WSB w Poznaniu z dnia 1 września 2009 roku z późn. zm.; w ramach programu nawiązano współpracę z firmami oraz instytucjami finansowego wsparcia przedsiębiorstw z regionu Śląska, które sprawują patronat merytoryczny nad wybranymi specjalnościami. Główne obszary współpracy partnerskiej obejmują m.in.: doradztwo i konsultacje przy tworzeniu programów studiów oraz programów praktyk danej specjalności, opiniowanie istniejących programów kierunków i specjalności oraz zapewnienie udziału praktyków w realizacji procesu kształcenia.
- Badania Atrybutów Marki; Prowadzone corocznie we wszystkich Uczelniach i Wydziałach w grupie Wyższych Szkół Bankowych w Polsce. Grupę badawczą stanowią zarówno studenci, absolwenci, jak i pracownicy administracyjni, dydaktyczni, naukowci, a także pracodawcy współpracujący i niewspółpracujący z WSB. W roku 2013 przebadano 13414 osób reprezentujących ww. grupy interesariuszy, z tego wśród 1797 osób badanie przeprowadził Wydział Zamiejscowy w Chorzowie. Podczas wizytacji ZO zapoznał się z obszernymi opracowaniami dotyczącymi badania. Pozyskiwane informacje stanowią źródło informacji na podstawie, których prowadzona jest analiza funkcjonowania poszczególnych komórek Wydziału (m. in.: Dziekanatu, Biura Karier, Działu Organizacji Dydaktyki, Działu Współpracy z Zagranicą, Biblioteki, czy punktów usługowych). Dodatkowo badanie dostarcza informacje dotyczące zapotrzebowania rynku pracy w zakresie m.in. efektów kształcenia absolwentów oraz oczekiwań pracodawców. Elementem badania jest również ocena efektów kształcenia osiągniętych przez absolwentów na rynku pracy, a także losy zawodowe tej grupy badanych osób.

W podsumowaniu oceniającym systematyczność i kompleksowość prowadzonych ocen i analiz osiągniętych efektów kształcenia należy stwierdzić, że są to działania prowadzone bieżąco, przede wszystkim takie jak cosemestralne ankietowanie studentów poszczególnych kierunków, aktualizacja programów, szersza ocena coroczna nauczyciela akademickiego (arkusz oceny nauczyciela akademickiego) a także szereg innych działań takich jak cosemestralne spotkania władz Wydziału z starostami grup studenckich, czy też systematyczne spotkania z menedżerami kierunków. Równoległe prowadzone jest badanie Atrybutów Marki, które ocenia proces kształcenia w różnych jego aspektach włączając analizę wszystkich interesariuszy tego procesu. Wszystkie działania są ukierunkowane na doskonalenie jakości kształcenia na wizytowanym kierunku

Zespół Oceniający otrzymał do wglądu dokumenty źródłowe potwierdzające stosowanie wymienionych wyżej instrumentów. Zapoznał się także z wynikami badań dotyczących opinii o jakości kształcenia dokonanych przez interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Miał również dostęp do stron internetowych, na których monitorowano jakość e-learningowych materiałów dydaktycznych.

Na podstawie uzyskanych informacji oraz przedstawionej dokumentacji można dostrzec efektywność wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w wielu obszarach. Wymienić tu można uwzględnianie informacji pozyskiwanych w ramach współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym przy tworzeniu i modyfikacji efektów kształcenia. Praca organów odpowiedzialnych za funkcjonowanie systemu zapewniła zgodność programu kształcenia z Krajowymi Ramami Kwalifikacji, a także z oczekiwaniami rynku pracy, co ustalono m.in. na podstawie przedłożonych ZO opinii sformułowanych przez partnerów biznesowych.

Za potwierdzenie efektywności prowadzonych działań projakościowych można również uznać sposób wykorzystywania informacji pozyskiwanych i gromadzonych przez Uczelnię. Na tej podstawie wypracowano rozwiązania zmierzające do wdrożenia nowych instrumentów oraz doskonalenia już istniejących. W tym zakresie należy wskazać m.in.:

- Zmiany w procedurze Programu Partnerstwa Biznesowego; wprowadzone Zarządzeniem Dziekana Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie nr 10/2014 z dnia 20 sierpnia 2014 roku. Spowodowane m.in. koniecznością dostosowania schematu działania programu do struktury organizacyjnej zarządzania nauką i dydaktyką.

- Zmiany w procesie dyplomowania; Zarządzeniem Dziekana Wydziału Zamiejscowego nr 13/2014 z dnia 26 sierpnia 2014 roku wprowadzono zmiany w zasadach pisania, oceniania i obrony pracy dyplomowej. Na tej podstawie prace licencjackie na Wydziale zyskały formę zespołowych projektów dyplomów. Szczegółowe zasady w tym zakresie określono w załączniku nr 1 do zarządzenia.
- Opracowanie systemu pomiaru efektów kształcenia studentów dla poszczególnych kierunków studiów; wprowadzony uchwałą nr 2/2014 z dnia 19 marca 2014 roku. Na kierunku *zarządzanie* w obecnym roku akademickim zostanie zrealizowany pilotaż badania.
- Opracowanie i przyjęcie nowego systemu oceny pracowników dydaktycznych, naukowych oraz bibliotekarzy dyplomowanych; wprowadzono Uchwałą nr 142/2013 Konwentu Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu z dnia 18 października 2013
- Opracowanie i wdrożenie zmodyfikowanej struktury organizacyjnej zarządzania nauką i dydaktyką, również w zakresie współpracy z partnerami biznesowymi; m.in. utworzenie Rady Biznesu oraz Rad poszczególnych kierunków studiów, powołanie menedżerów kierunków, zatrudnienie metodyka.

Oceniając skuteczność systemu zapewnienia jakości kształcenia w wizytowanej Jednostce oraz jego przydatność w zakresie analizy efektów kształcenia i mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na prowadzonych na nim kierunkach studiów, w tym na ocenianym kierunku *zarządzanie* należy mieć na uwadze fakt, że bieżący rok akademicki był w tym zakresie rokiem przejściowym.

Z informacji udostępnionych przez Wydział i Uczelnię wynika, że oceniają one jakość oraz dostępność informacji w sposób kompleksowy. Pozyskane informacje dotyczące wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia, oraz wprowadzanych zmian tworzą system upowszechniania informacji. Obejmuje on nie tylko informacje dotyczące oferty kształcenia, programu kształcenia i upubliczniania deklarowanych efektów kształcenia, ale także stosowanego na Wydziale i w Uczelni systemu zapewniania jakości kształcenia, w tym również jego skuteczności.

Informacje związane z ofertą kształcenia, która adresowana jest do studentów oraz kandydatów na studia, pozyskiwane są w oparciu o analizę szerokiego spektrum instrumentów zbierania informacji. Za takie uznać można mechanizmy pozwalające na identyfikację informacji zawartych w informatorze Uczelni czy stronie internetowej, ale również uzyskane z Dziekanatu i Biura Karier i Praktyk. Należą do nich również, wymienione wyżej, narzędzia i mechanizmy służące monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia oraz ankiety adresowane do interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Rezultaty tych badań ankietowych, po ich ocenie i przetworzeniu są udostępniane w Intranecie pracowniczym dla każdego wykładowcy.

Warto podkreślić fakt, że poza procesem ankietyzacji studentom zapewniono dodatkową możliwość zgłaszania Dziekanowi uwag dotyczących funkcjonowania Uczelni poprzez specjalną skrzynkę e-mail. Analiza wyników sesji egzaminacyjnej oraz syntetyczne opracowania dotyczące realizowanych działań projakościowych (np. ankietyzacji) upowszechniane są podczas posiedzeń Rady Wydziału.

Innym rozwiązaniem pozwalającym na zebranie, a następnie upowszechnianie informacji będących skutkiem badania jakości kształcenia, a realizowanym w ramach projektu Badanie Atrybutów Marki, są coroczne prezentacje wyników badania i przekazywanie jego wyników w wersji elektronicznej wszystkim członkom kadry zarządzającej Uczelni. W razie potrzeby, dla celów zarządczych, zagregowane dane mogą być przedstawione w sposób bardziej szczegółowy np. z podziałem na kierunki, tryby, roczniki etc.

Stały dostęp przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego do wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia, oraz wprowadzanych zmian jest zapewniony głównie w ramach realizacji procedur Programu Partnerstwa Biznesowego.

Formalna i realna ocena systemu upowszechniania informacji wypada pozytywnie. Pewnym problemem, jak w większości szkół wyższych, jest skala wprowadzanych zmian, które są skutkiem funkcjonującego systemu upowszechniania informacji dotyczących wyników monitorowania

jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia. Z analizy przedłożonych do wglądu Zespołowi Oceniającemu informacji wynika, że zakres wprowadzania takich korekt w tym systemie jest identyfikowany i stale się rozwija.

Reasumując powyższe ustalenia można stwierdzić, że w Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie WSB w Poznaniu funkcjonuje system upowszechniania informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia, oraz wprowadzanych zmian. Jego ocena jest w pełni zadowolająca.

8.2).

Na podstawie przedstawionej dokumentacji należy, że stwierdzić, że proces zapewniania jakości kształcenia aktywnie włączono przedstawicieli wszystkich grup społeczności akademickiej tj. Władze Uczelni, Władze Wydziału, pracowników dydaktycznych kierunku, pracowników administracyjnych, studentów oraz absolwentów. Udział studentów w procesie zapewniania jakości kształcenia posiada zinstytucjonalizowany wymiar. Należy jednak zwiększyć o jedną osobę liczbę studentów wchodzących w skład Rady Wydziału, bowiem, jak wspomniano, z dokumentacji (lista obecności) wynika, że stanowią oni 18,5% składu Rady, co jest niezgodne z art. 67 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Dodatkowo przedstawiciele studentów posiadają reprezentantów w gremiach koncentrujących swoje prace wokół kwestii programowych lub/i zapewniania jakości kształcenia. Jednym z elementów udziału studentów w procesie zapewniania jakości kształcenia jest również proces ankietyzacji dotyczący oceny nauczycieli akademickich, a także poziomu zadowolenia ze studiowania. Ankieta zawiera pytania dotyczące udostępnienia sylabusu przedmiotu, realizacji programu przedmiotu, przejrzystości zasad zaliczenia, punktualności zajęć, sposobu przekazu informacji przez prowadzącego zajęcia czy postawy prowadzącego w stosunku do studentów. Kwestionariusze zawierają także pole swobodnego komentarza.

Dobrą praktykę stanowi stosowanie ankiet interwencyjnych na wniosek studentów w trakcie semestru, a także liczne działania miękkie, polegające na bieżącym rozwiązywaniu problemów wskazywanych przez studentów.

Oceniając udział przedstawicieli studentów w procesie zapewnienia jakości kształcenia należy zauważyć, że nie ma on tylko formalnego charakteru. Przedstawiciele studenci aktywnie uczestniczą w obradach poszczególnych podmiotów ds. jakości kształcenia, Rady Wydziału oraz Senatu. Przedstawiając swoje propozycje dotyczące poszczególnych rozwiązań oraz zgłaszając uwagi czy propozycje, konstruktywnie budują kulturę jakości kształcenia na Wydziale i Uczelni.

Udział interesariuszy zewnętrznych w procesie zapewniania jakości, należy uznać za bardzo zaawansowany. W ramach realizacji Programu Partnerstwa Biznesowego przedstawiciele tej grupy biorą udział w pracach gremiów koncentrujących swoje prace wokół kwestii programowych lub/i zapewniania jakości kształcenia oraz m.in. opiniują programy i efekty kształcenia każdej specjalności, biorą udział w dyskusjach nad ofertą specjalności.

Jednym z głównych elementów włączenia wszystkich interesariuszy w proces zapewniania jakości kształcenia jest realizacja Badania Atrybutów Marki. Grupę badawczą stanowią zarówno studenci, absolwenci, jak i pracownicy administracyjni, dydaktyczni, naukowcy, a także pracodawcy współpracujący i niewspółpracujący z WSB. Pozyskiwane informacje stanowią źródło informacji na podstawie, których prowadzona jest analiza funkcjonowania poszczególnych komórek Wydziału, zapotrzebowania rynku pracy w zakresie m.in. efektów kształcenia absolwentów oraz oczekiwań pracodawców. Elementem badania jest również ocena efektów kształcenia osiągniętych przez absolwentów na rynku pracy, a także losy zawodowe tej grupy badanych osób.

Reasumując można z pełnym przekonaniem stwierdzić, że udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości na Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie WSB w Poznaniu jest znaczny. Zaangażowanie studentów w jakość kształcenia i ich wpływ na jego doskonalenie jest zauważalny i można je uznać za w pełni satysfakcjonujące. Ocena udziału interesariuszy zewnętrznych jest w pełni zadowolająca, a zidentyfikowane w toku oceny jakości kształcenia podejmowane przez nich działania w sposób

ewidentny przyczyniają się do dostosowania efektów kształcenia do aktualnego poziomu wiedzy oraz wymagań otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym rynku pracy.

Podczas spotkania ZO PKA ze studentami kierunku *zarządzanie*, wyrazili oni spore zainteresowanie tematyką jakości, wskazując na to, że rozumieją potrzebę budowy jakości. Wskazali oni także na przykłady zastosowania wypracowanych podczas studiów postaw projakościowych w swoich miejscach pracy. Studenci są świadomi istoty funkcjonowania zarówno Badania Atrybutów Marki, jak i wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Obecni na spotkaniu z ZO PKA studenci kierunku bardzo pozytywnie odnieśli się do stosowanego przez Uczelnię kompleksowego systemu zapewniania jakości kształcenia.

Studenci kierunku *zarządzanie* biorą udział w procesie zapewniania jakości kształcenia zarówno poprzez uczestnictwo w systemie Badania Atrybutów Marki, który stanowi wewnątrzUczelnianą metodę zarządzania jakością, jak i w skoordynowanym z Badaniem Atrybutów Marki wewnętrznym systemie zapewniania jakości kształcenia.

W ramach systemu Badania Atrybutów Marki studenci kierunku *zarządzanie* z jednej strony uczestniczą w badaniu poprzez wypełnianie ankiet dot. administracyjnych i dydaktycznych aspektów funkcjonowania Uczelni, z drugiej strony przedstawiciele studentów biorą udział w analizach corocznych badań i mają możliwość wpływu na kształtowanie kwestionariuszy ankietowych. Taki udział studentów zapewniony jest poprzez bieżące spotkania Prodziekana ds. jakości kształcenia oraz Prodziekana ds. studenckich z przedstawicielami studentów. Spotkania te mają charakter nieformalny lub odbywają się w ramach komisji ds. zapewniania jakości kształcenia.

Studenci wizytowanego kierunku uczestniczą także w organach kolegialnych Wydziału, gdzie poruszane są kwestie dot. jakości kształcenia, w tym w posiedzeniach Rady Wydziału.

Podczas spotkania ZO PKA ze studentami kierunku *zarządzanie*, wyrazili oni spore zainteresowanie tematyką jakości, wskazując na to, że rozumieją potrzebę budowy jakości. Wskazali oni także na przykłady zastosowania wypracowanych podczas studiów postaw projakościowych w swoich miejscach pracy. Studenci są świadomi istoty funkcjonowania zarówno Badania Atrybutów Marki, jak i wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Obecni na spotkaniu z ZO PKA studenci kierunku bardzo pozytywnie odnieśli się do stosowanego przez Uczelnię kompleksowego systemu zapewniania jakości kształcenia.

Każdy z prowadzących zajęcia jest przez studentów oceniany poprzez fakultatywną ankietę w postaci internetowej oraz poprzez komplementarną ankietę papierową, która jest udostępniana studentom po zakończeniu zajęć dydaktycznych. Ankieta zawiera pytania dot. udostępnienia sylabusu przedmiotu, realizacji programu przedmiotu, przejrzystości zasad zaliczenia, punktualności zajęć, sposobu przekazu informacji przez prowadzącego zajęcia czy postawy prowadzącego w stosunku do studentów. Kwestionariusze zawierają także pole swobodnego komentarza.

Dobrą praktykę stanowi stosowanie ankiet interwencyjnych na wniosek studentów w trakcie semestru, a także liczne działania miękkie, polegające na bieżącym rozwiązywaniu problemów wskazywanych przez studentów.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/ biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+	+	+	+	+	+
umiejętności	+	+	+	+	+	+
kompetencje społeczne	+	+	+	+	+	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia- pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego - ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

8.1) Strukturę organizacyjną systemu zapewniania jakości kształcenia należy ocenić jako przejrzystą oraz zapewniającą sprawne zarządzanie i właściwy nadzór nad procesem kształcenia. Działania, które podjęła Uczelnia w zakresie systemu zapewniania jakości SJZK umożliwiają stałe doskonalenie procesu kształcenia. Efektywność działania systemu jest widoczna w wielu obszarach: współpracy z interesariuszami rynku pracy przy określaniu celów i efektów kształcenia, weryfikacji efektów kształcenia, wprowadzania nowych i modyfikację istniejących już instrumentów zarządzania jakością. Na Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie WSB w Poznaniu funkcjonuje system upowszechniania informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia, oraz wprowadzanych zmian. Jego ocena jest w pełni zadowalająca.

8.2) Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości w Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie i w całej Uczelni jest istotny. W procesie zapewniania jakości kształcenia biorą udział nauczyciele akademicy, studenci, absolwenci i pracodawcy. Ogół studentów aktywnie uczestniczy w procesie zapewniania jakości kształcenia na kierunku zarządzanie, poprzez system Badania Atrybutów Marki oraz w ramach systemu zapewniania jakości kształcenia. Studenci rozumieją potrzebę budowy kultury jakości i zgadzają się z wielopłaszczyznową strukturą systemu stosowanego przez wizytowaną jednostkę. Uwagi i komentarze interesariuszy zewnętrznych - przedstawicieli otoczenia biznesowego mają istotny wpływ na poprawę jakości kształcenia, co jest szczególnie ważne dla realizacji praktycznego profilu studiów.

9. Podsumowanie przewodniczący z zespołem

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		Wyróżniająco (6)	W pełni (5)	Znacząco (4)	Częściowo (3)	Niedostatecznie (2)
1	Koncepcja rozwoju kierunku		X			
2	Cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji	X				
3	Program studiów		X			
4	Zasoby kadrowe		X			
5	Infrastruktura dydaktyczna		X			
6	Prowadzenie badań naukowych		X			
7	System wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8	Wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Kierunek *zarządzanie* ma pełne możliwości rozwoju z uwagi na trwałą i rozbudowaną współpracę Wydziału z partnerami biznesowymi, interesującą ofertę programową, rozwijane zajęcia prowadzone w warunkach zbliżonych do środowiska pracy i kadre o wysokich kwalifikacjach zawodowych i naukowych. Rozpoczęte badania nad zawodowymi losami absolwentów w projekcie Badanie atrybutów marki mają szansę stać się dobrym weryfikatorem jakości procesu kształcenia. Wydział jest dobrze zarządzany przez dziekana Wydziału co wzmacnia szanse rozwojowe. Należy doskonalić wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia i oceniać jego skuteczność.